

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA	3
1. UVOD.....	4
1.1. O UREDU ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH	5
1.2. RAD ZA VRIJEME PANDEMIJE COVID-19	6
1.3. ODNOSI S PARLAMENTARNIM POVJERENSTVOM ODGOVORNIM ZA REVIZIJU.....	7
1.4. PUBLIKACIJE UREDA ZA REVIZIJU	8
2. FINACIJSKA REVIZIJA	9
2.1. OBAVLJANJE FINACIJSKIH REVIZIJA ZA 2019. GODINU	11
2.1.1. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA FEDERACIJE BIH	17
2.1.2. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA KANTONA, GRADOVA I OPĆINA.....	20
2.1.3. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU ZAVODA, FONDOVA I AGENCIJA.....	22
2.1.4. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU JAVNIH PODUZEĆA	25
2.2. OBAVLJANJE PRETHODNIH FINACIJSKIH REVIZIJA ZA 2020. GODINU	27
3. REVIZIJA UČINKA	32
3.1. OBAVLJANJE REVIZIJE UČINKA U 2020. GODINI.....	33
3.1.1. REVIZIJA UČINKA – NOVE TEME	33
3.1.2. REVIZIJA UČINKA – PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA.....	35
3.2. PROVOĐENJE NOVIH PREDSTUDIJA	36
4. RAZVOJ, METODOLOGIJA I UPRAVLJANJE KVALITETOM	36
5. OSTALE AKTIVNOSTI.....	37
5.1. FINACIJE I RAČUNOVODSTVO	37
5.2. LJUDSKI RESURSI, PRAVNI I OPĆI POSLOVI.....	40
5.3. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE.....	41
6. SURADNJA I KOMUNIKACIJE	42
6.1. STRATEŠKE AKTIVNOSTI	44
7. KOORDINACIJSKI ODBOR VRHOVNIH INSTITUCIJA ZA REVIZIJU	47

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA



Kada je Ured objavio Plan i program rada za 2020. godinu, nije se moglo naslutiti šta će nas dočekati u narednih nekoliko mjeseci. Plan je bio ambiciozan, od rekordnih 90 finansijskih revizija, od kojih se 38 obavljalo prvi put, do organizovanja seminara Evropske organizacije regionalnih revizorskih institucija u Sarajevu i obilježavanja 20. godina rada Ureda. Po svemu sudeći, 2020. je trebala biti godina sa brojnim aktivnostima, koje su za cilj imale jačanje uloge ove vrhovne revizorske institucije.

Uvažavajući otežane uslove rada koji su nas pratili od marta pa sve do kraja godine, nastojali smo ostati primjer uzorne institucije. Prilagođavanjem subjektima revizije, timskim radom i predanosti rezultatima izvršili smo 89 finansijskih revizija za 2019. godinu i pet revizija učinka.

Sve izvještaje dostavili smo subjektima za reviziju i objavili na internet-stranici, i putem saopćenja pravovremeno upoznali javnost o rezultatima revizije. Izvještaje o reviziji u kojima su utvrđena značajna kršenja zakona poslali smo nadležnim institucijama i organima za provođenje zakona.

U drugoj polovini godine imenovana je Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju, što je posebno značajno za rad Ureda. Vjerujem da će nakon održanih rasprava sa subjektima revizije i građani osjetiti pomake u javnoj odgovornosti. Ured za reviziju će svakako biti otvoren za saradnju kako bi se osigurao parlamentarni nadzor i implementacija preporuka, što je značajno za daljnji rad i rezultate revizije.

U četvrtom kvartalu donesen je plan revizije za 2020/2021. godinu, kojim je predviđeno obavljanje 102 finansijske revizije i pet revizija učinka. Posebnu pažnju dali smo subjektima koji su upravljali značajnim sredstvima i programima za ublažavanje negativnih posljedica izazvanih pandemijom COVID-19.

Bez obzira na situaciju izazvanu pandemijom, zahvaljujući posvećenosti svakog zaposlenika i zaposlenice, kao i saradnji sa institucijama, Ured za reviziju nastavio je raditi i ostvarivati dobre rezultate, što je i medijski bilo jako dobro praćeno.

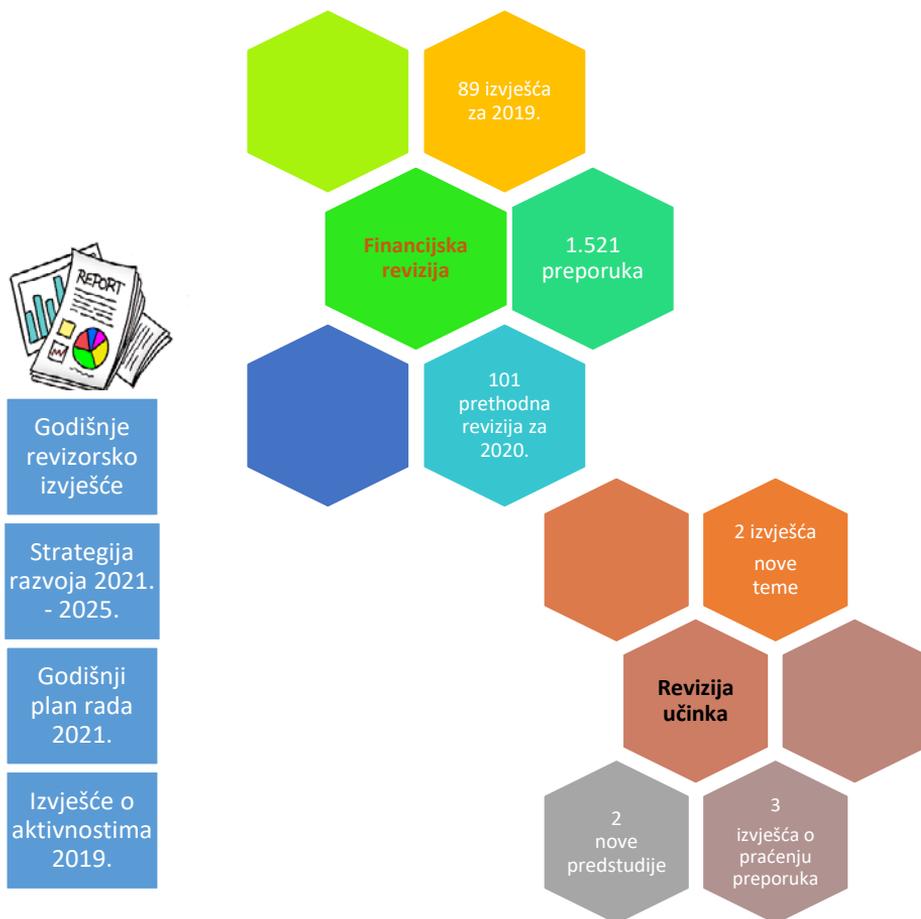
Ured za reviziju, kao nezavisni vrhovni revizorski autoritet Federacije Bosne i Hercegovine, svojim stručnim, kontinuiranim zajedničkim radom i novitetima demonstrirao je relevantnost i ispunio svoju ulogu.

Dževad Nekić, generalni revizor

1. UVOD

Na temelju članka 6. stavak (2) Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine¹ i članka 51. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine² donosi se **Izvešće o aktivnostima Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH za 2020. godinu**³.

Godišnje izvješće sadrži informacije o poslovanju i financijsko izvješće Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH⁴ za 2020. godinu. Dostavlja se Parlamentarnom povjerenstvu odgovornom za reviziju i objavljuje na internet-stranici www.vrifbih.ba.



¹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06. U daljnjem tekstu: Zakon o reviziji

² Broj: 09-02-1213/16 od 30. 9. 2016. godine i broj: 12-02-1213-7-PUO/16 od 15. 10. 2019. godine

³ U daljnjem tekstu: Godišnje izvješće

⁴ U daljnjem tekstu: Ured za reviziju

1.1. O UREDU ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

Ured za reviziju je vrhovna revizorska institucija u Federaciji BiH. Značajna pitanja za njegov rad, kao što su glavne funkcije, rukovođenje, nadležnosti i ovlaštenja, osiguranje kvalitete rada, izvješćivanje i financiranje, uređena su Zakonom o reviziji.

Nezavisan je u provođenju svojih dužnosti i nadležnosti i ne podliježe upravljanju ili kontroli bilo koje druge osobe ili institucije.

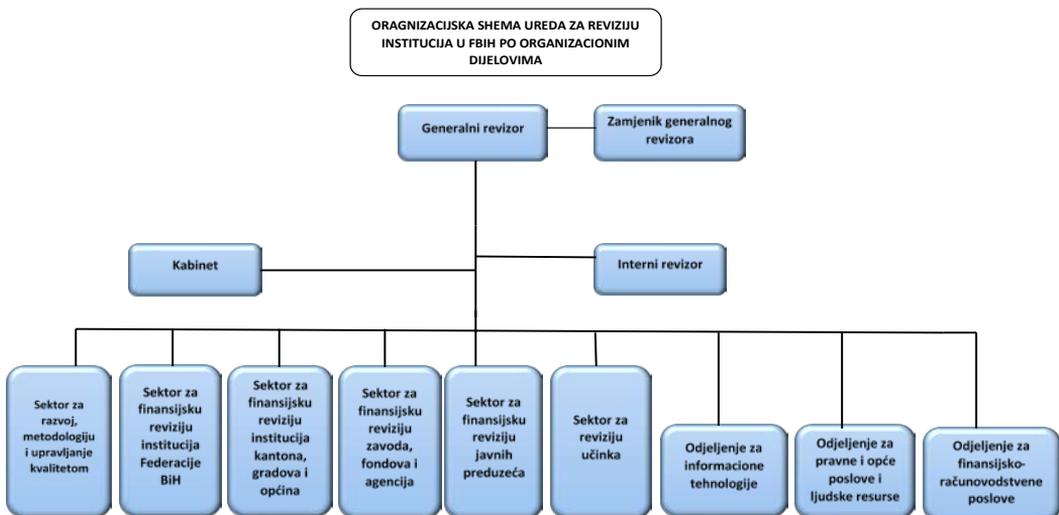
Generalni revizor rukovodi Uredom za reviziju i odgovoran je za dužnosti i ovlaštenja dana Uredu. Ima zamjenika koji mu pomaže u obavljanju dužnosti. Sa 31. 12. 2020. godine, pored generalnog revizora i zamjenika, u Uredu za reviziju bile su zaposlene 72 osobe (43 financijska revizora, 10 revizora učinka i dva IT revizora).

Ured za reviziju nadležan je za financijske revizije, revizije učinka i druge specifične revizije institucija u Federaciji BiH. Prema uspostavljenom Registru subjekata, nadležnost obuhvaća preko 2.000 subjekata u Federaciji BiH. Svake godine provodi se financijska revizija Parlamenta FBiH, Predsjednika FBiH, Vlade FBiH i njenih ministarstava.

Prilikom obavljanja revizija primjenjuju se INTOSAI standardi vrhovnih revizorskih institucija⁵ i revizorski standardi Međunarodne federacije računovođa (IFAC).

Sjedište Ureda je u Sarajevu, a područni uredi nalaze se u Mostaru, Tuzli i Bihaću.

Kako bi Ured za reviziju ispunio svoj cilj i zadatke, uspostavljena je organizacijska shema kako slijedi:



⁵ INTOSAI: Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija

Aktivnosti Ureda za reviziju, odnosno pojedinačnih organizacijskih jedinica, realiziraju se na temelju godišnjeg plana i programa rada i godišnjeg plana revizije. Generalni revizor svake godine, nakon konzultacija sa zamjenikom generalnog revizora, donosi godišnji plan revizije Ureda za reviziju za narednu godinu, uzimajući u obzir zahtjeve propisane Zakonom⁶.

1.2. RAD ZA VRIJEME PANDEMIJE COVID-19

Rad tijekom 2020. godine bio je značajno otežan usljed nastale pandemije COVID-19.

Odmah po proglašenju stanja nesreće na području FBiH od 16. 3. 2020. godine, Ured za reviziju je, s ciljem sprečavanja štetnih posljedica po zdravlje svojih zaposlenika, kao i zaposlenika subjekata za reviziju i drugih, a u skladu s nizom preporuka Vlade FBiH za poslodavce i radnike, omogućio skraćeno radno vrijeme i rad od kuće, uz odgovarajuća softverska rješenja i korištenje godišnjeg odmora iz 2019. godine i 2020. godine.

Ured je nastavio raditi prilagođavajući se novonastalim okolnostima i vodeći računa o planiranim aktivnostima. Učinjeni su maksimalni naponi da se prilagodi subjektima revizije, da se na njih ne stavlja dodatni teret tijekom pandemije.

S obzirom na to da je bio ograničen terenski rad, prikupljanje dokumentacije i komunikacija revizorskih timova, rukovoditelja i subjekata revizije odvijala se putem elektronske pošte i audio/videokomunikacijskih kanala. Nacrti izvješća za 2019. godinu također su dostavljeni subjektima revizije putem elektronske pošte.

Plan revizije za 2019/2020. uspješno je realiziran i sva izvješća poslana su u roku, što je u najvećem dijelu postignuto zahvaljujući predanosti i timskom radu svih zaposlenika.

Ured za reviziju također je objavio preporuke organima i institucijama koje donose odluke i upravljaju javnim sredstvima, jer vrijeme pandemije nosi sa sobom veće rizike za nedostatke u unutarnjim kontrolama i za korupciju.

Situacija sa pandemijom nije se poboljšala ni do kraja 2020, kada su započete revizije za 2020. godinu. Usprkos tome, sve prethodne revizije obavljene su do kraja siječnja 2021. godine, na terenu i/ili elektronskim putem, vodeći računa o epidemiološkoj situaciji.

Posebno je važno ukazati na činjenicu da se Planom revizije za 2020/2021. godinu fokusiralo na subjekte koji su upravljali značajnim programima i sredstvima namijenjenim ublažavanju posljedica izazvanih pandemijom, te je krajem godine započeta predstudija revizije učinka na temu „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“.

Ovim Ured nastoji pokazati svoju kontinuiranu relevantnost baveći se aktualnim temama i rizicima nastalim u okruženju, u skladu sa INTOSAI-jem P-12 – Vrijednosti i koristi VRI.

⁶ Članak 12. Zakona o reviziji

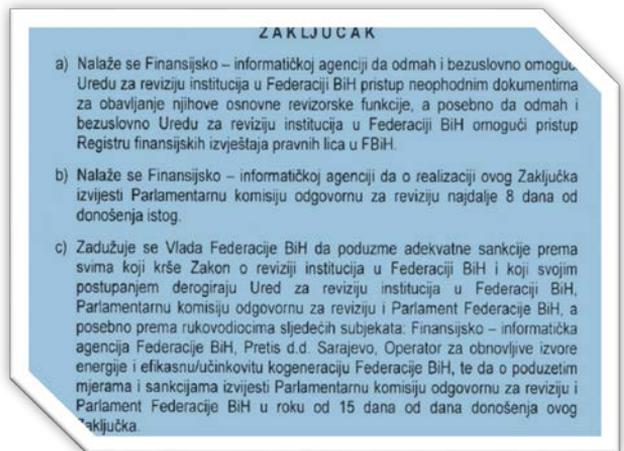
1.3. ODNOSI S PARLAMENTARNIM POVJERENSTVOM ODGOVORNIM ZA REVIZIJU

Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju⁷ je zajedničko radno tijelo oba doma Parlamenta FBiH.

Nakon formiranja Povjerenstva u srpnju 2020. godine⁸, prva sjednica održana je 10. 9. 2020. godine, a nakon nje održano je još pet sjednica u 2020. godini. Kako Povjerenstvo nije bilo imenovano duže razdoblje, na sjednicama su razmatrana brojna izvješća o financijskoj reviziji iz 2017, 2018. i 2019. godine. Izvješća revizije učinka još uvijek nisu bila predmetom razmatranja Povjerenstva, iako se Ured u proteklom razdoblju bavio aktualnim temama, poput zagađenosti zraka, planiranja Proračuna FBiH i slično.

Pored onih o financijskoj reviziji, na sjednicama su razmatrana i druga izvješća Ureda: Izvješće o aktivnostima za 2019. godinu, Dokument okvirnog proračuna 2021. – 2023, Nacrt proračuna za 2021. godinu, kao i informacije o nedostavljanju dokumentacije i nedozvoljavanju Uredu da obavi reviziju⁹.

Značajan za Ured i njegovu nezavisnost je *Zaključak Povjerenstva da se u ovim slučajevima radi o nepoštivanju zakona i procedura, zbog čega je naloženo subjektima da dostave dokumentaciju i da omoguće Uredu obavljanje revizije. Također je naloženo i Vladi FBiH da poduzme adekvatne sankcije prema svima koji krše Zakon o reviziji.*¹⁰



Ovim Zaključkom Povjerenstvo je pokazalo da je u potpunosti spremno braniti nezavisnost ove institucije. Zaključak je usvojen na sjednici Predstavničkog doma Parlamenta FBiH u cijelosti.¹¹

⁷ U daljnjem tekstu: Povjerenstvo

⁸ Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na 6. sjednici, održanoj 29. 7. 2020. godine, donio Odluku o izboru članova u Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju.

⁹ Subjekti koji nisu omogućili provođenje revizija su: Operator za obnovljive izvore energije za 2018. godinu, „Pretis“ d.d. Vogošća za 2019. godinu i Finansijsko-informatička agencija, koja nije dostavila podatke iz Registra finansijskih izvješća za 2019. godinu.

¹⁰ Zaključak broj: 04/1-02-1965/20-1 od 30. 11. 2020. godine

¹¹ Na 16. redovnoj sjednici održanoj 8. 12. 2020. godine

Nakon ovoga, Financijsko-informatička agencija dostavila je tražene podatke, a revizija navedena dva subjekta uvrštena je u Plan za 2020/2021. godinu.

Predstavnici Ureda za reviziju prisustvovali su svim sjednicama i dali svoj doprinos radi suradnje i postizanja boljih efekata revizija, a predstavnici civilnog društva prisustvovali su javnim saslušanjima subjekata za reviziju.

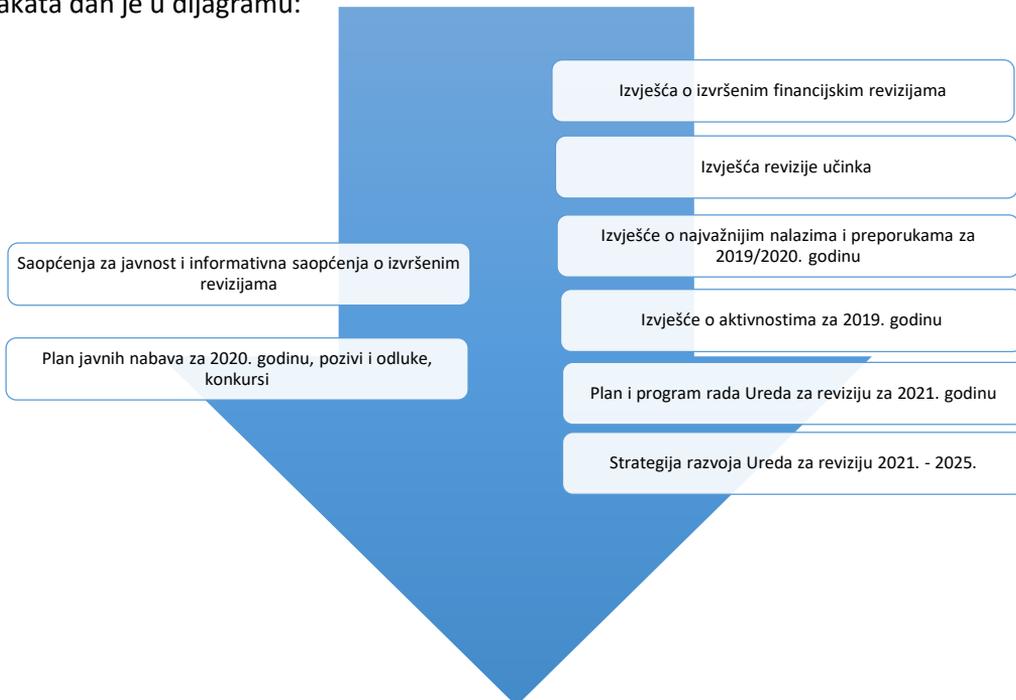
Budući da je Povjerenstvo početkom 2021. godine nastavilo održavati sjednice na kojima su razmatrana revizorska izvješća i saslušani subjekti revizije, Sekretarijat Povjerenstva u narednom razdoblju treba pripremiti Izvješće sa zaključcima o obavljenim javnim saslušanjima tijekom 2020. i 2021. godine, za izvješća iz 2017, 2018. i 2019. godine, koje će biti dostavljeno i jednom i drugom domu Parlamenta FBiH.

1.4. PUBLIKACIJE UREDA ZA REVIZIJU

U skladu s Planom, Ured za reviziju objavio je brojne publikacije i druge akte na svojoj internet-stranici, shodno principima proaktivne transparentnosti.

Pregled revizorskih izvješća napisanih u 2020. godini objavljen je u „Službenim novinama FBiH“, u skladu sa Zakonom o reviziji.

Prema ranijoj praksi, Izvješće o najvažnijim nalazima i preporukama poslano je Parlamentu FBiH (svim delegatima/zastupnicima) u vidu publikacije. Izvješće o aktivnostima za 2019. godinu i Plan i program rada za 2021. godinu dostavljeni su Parlamentarnom povjerenstvu odgovornom za reviziju također kao publikacije. Pregled dijela objavljenih publikacija i akata dan je u dijagramu:



2. FINACIJSKA REVIZIJA

Glavni cilj Ureda za reviziju je osiguravanje, provođenjem revizije, nezavisnih mišljenja o izvršenju proračuna i finacijskim izvješćima, korištenju resursa i upravljanju državnom imovinom od Vlade, proračunskih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i javnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, na koji način će se doprinijeti pouzdanom izvješćivanju o korištenju proračunskih sredstava, transparentnom i kvalitetnom upravljanju javnim prihodima, troškovima i imovinom u Federaciji Bosne i Hercegovine (članak 3. Zakona o reviziji).

Finacijska revizija obuhvaća reviziju finacijskih izvješća, kao i usklađenost aktivnosti, finacijskih transakcija i informacija iskazanih u finacijskim izvješćima sa zakonima i propisima. Ured za reviziju prilikom obavljanja revizije, u skladu s revizorskim standardima, pregleda finacijska izvješća i pripadajuće račune institucija kod kojih se vrši revizija, s ciljem procjene da li su finacijska izvješća pouzdana i odražavaju li u potpunosti rezultate izvršenja proračuna. Također se procjenjuje da li rukovoditelji institucija primjenjuju zakone i propise, da li koriste sredstva za odgovarajuće namjene, ocjenjuje se finacijsko upravljanje, funkcija unutarnje revizije i sustavi unutarnjih kontrola.¹²

Radi transparentnijeg izvješćivanja daju se dva mišljenja: o pouzdanosti finacijskih izvješća i o usklađenosti aktivnosti, finacijskih transakcija i informacija sa zakonima i propisima.

Pošto godišnje izvješće obuhvaća provedene aktivnosti u tijeku jedne kalendarske godine, u dijagramu su kronološki prikazane aktivnosti finacijske revizije u 2020. godini:



¹² Čl. 13. stavak 1) i 2) Zakona o reviziji

Financijska revizija obavlja se u dva dijela; prvi dio je prethodna revizija, koja se vrši na terenu od listopada tekuće godine do siječnja naredne godine, dok se konačna revizija obavlja nakon predaje financijskih izvješća, a konačni rok utvrđen je planom revizije.

U prethodnoj reviziji prati se primjena preporuka iz ranijih revizija, vrši se analiza mjera poduzetih na temelju tih preporuka¹³, te druge aktivnosti u skladu s metodologijom. Nakon završetka prethodne revizije, u skladu s Međunarodnim revizorskim standardom 265¹⁴, važni nedostaci u unutarnjim kontrolama, otkriveni tijekom revizije, saopćavaju se rukovoditelju subjekta revizije usmeno ili u formi Pisma menadžmentu.

U konačnoj reviziji obavljaju se završni testovi i sačinjava se nacrt izvješća o financijskoj reviziji. S ciljem osiguranja kvalitete, stručni kolegij Ureda vrši pregled i kontrolu svih nacrti i obavljaju se interne rasprave sa revizorima. O izvješćima se raspravlja po grupama subjekata, odnosno po njihovoj srodnosti, kako bi se osigurala konzistentnost.

Finalni nacrti izvješća dostavljaju se subjektima revizije na očitovanje¹⁵. Nakon očitovanja, priprema se i dostavlja konačno izvješće o izvršenoj reviziji, te objavljuje na internet-stranicu, u skladu sa Zakonom o reviziji.

Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju organizira javna saslušanja revidiranih subjekata, na kojima prisustvuju predstavnici Ureda za reviziju. Cilj je da članovi Povjerenstva saslušaju razloge za utvrđene nepravilnosti, **te da izvijeste i daju zaključke Parlamentu FBiH, koji može na temelju nalaza i preporuka revizije smanjiti proračun jedne ili više institucija ili poduzeti druge odgovarajuće korektivne mjere**¹⁶.

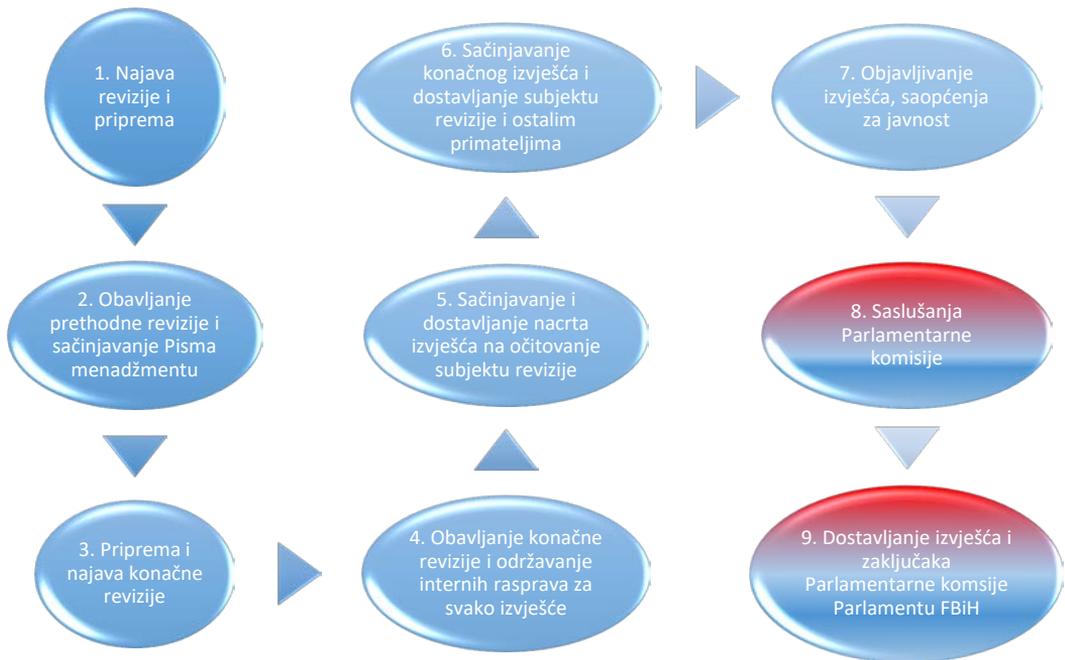
¹³ Čl. 13. stavak 3) Zakona o reviziji

¹⁴ „Saopštavanje nedostataka u internim kontrolama onima koji su zaduženi za upravljanje i menadžmentu“

¹⁵ Čl. 15. Zakona o reviziji

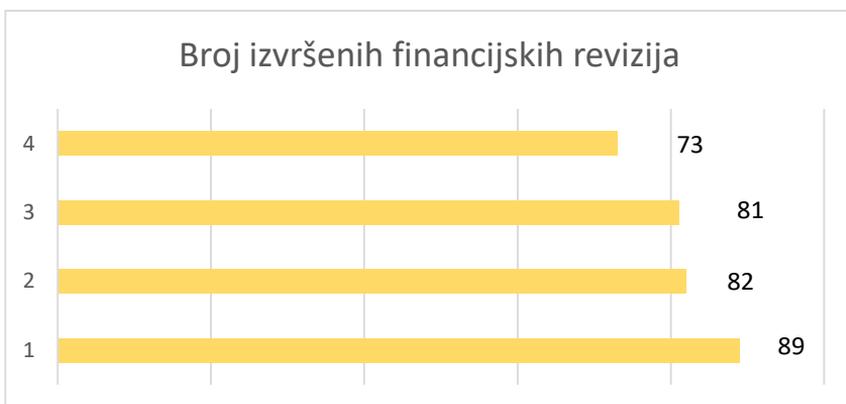
¹⁶ Čl. 16, točka 4. Zakona o reviziji

Dijagram: Temeljni koraci u procesu revizije



2.1. OBAVLJANJE FINACIJSKIH REVIZIJA ZA 2019. GODINU

Kao što je bilo predviđeno Planom, do 30. rujna 2020. godine aktivnosti su bile usmjerene na provođenje revizija. Sva izvješća dostavljena su subjektima za reviziju i nadležnim institucijama, te objavljena na internet-stranici Ureda za reviziju i dobro medijski praćena. Jedanaest izvješća kod kojih su utvrđene značajne nepravilnosti dostavljeno je nadležnim organima za provođenje zakona.



Poslove finansijske revizije obavljala su četiri sektora/organizacijske jedinice¹⁷, koje su organizirane prema vrsti subjekata za reviziju, i IT revizori iz Odjeljenja za informacijske tehnologije.

Za 2019. godinu izvršena je revizija Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH (2.194.567.162 KM) i 88 subjekata:

- 19 obveznih revizija,
- 4 korisnika Proračuna FBiH,
- 5 kantona, 12 institucija kantona, 2 grada i 5 općina,
- 10 zavoda, 1 agencija i 13 javnih ustanova,
- 17 poduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

Revizija 38 subjekata obavljena je prvi put, koji su imali ukupno izvršenje od **309.629.651 KM**.



Planirana finansijska revizija „Pretisa“ d.d. Vogošća obustavljena je jer se nisu stvorili uvjeti za njeno izvršenje, te je Ured za reviziju izdao prekršajni nalog subjektu i odgovornoj osobi, u skladu sa Zakonom o reviziji.

Subjekti revizije dužni su dostaviti odgovor o poduzetim radnjama Uredu za reviziju u roku od 60 dana od dobivanja konačnog izvješća, radi premašivanja slabosti, neregularnosti i prekršaja identificiranih u revizorskom izvješću.¹⁸

¹⁷ Sektor za finansijsku reviziju institucija FBiH, Sektor za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina, Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija i Sektor za finansijsku reviziju javnih poduzeća

¹⁸ Članak 16(3) Zakona o reviziji

Samo dva subjekta revizije, i to Hercegovačko-neretvanski kanton i Vlada Županije Zapadnohercegovačke, nisu dostavila odgovor o poduzetim radnjama nakon izvršenih revizija za 2019. godinu, što predstavlja znatno poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu.

Sačinjeno je Revizorsko izvješće o najvažnijim nalazima i preporukama za 2019./2020. godinu u skladu s člankom 16(6) Zakona o reviziji. U njemu su prezentirani temeljni podaci o svim provedenim revizijama za 2019./2020. godinu, te glavni nalazi i preporuke. Dostavljeno je Parlamentu FBiH i objavljeno na internet-stranici Ureda za reviziju, u skladu sa Zakonom o reviziji.

U tabeli je pregled danih mišljenja za 2019. godinu po grupama subjekata.

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Ukupno revidirano	Dano mišljenje							
			o financijskim izvješćima				o usklađenosti sa zakonskim propisima			
			Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Izvjешće o izvršenju Proračuna FBiH za 2019. godinu	1	0	1	0	0	0	1	0	0
2	Korisnici proračuna FBiH	23	17	6	0	0	5	18	0	0
3	Kantoni i kantonalni proračunski korisnici	17	5	10	1	1	1	16	0	0
4	Gradovi i općine	7	0	7	0	0	0	6	1	0
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	24	9	13	2	0	2	21	1	0
6	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu	17	4	8	5	0	3	12	2	0
	Ukupno	89	35	45	8	1	11	74	4	0

U izvješćima je dana 1.521 preporuka za 89 subjekata. Kod 41 subjekta izvršena je analiza i ocjena postupanja po preporukama danim u izvješćima iz prethodnih godina. Kod 10 subjekata nije vršena ocjena postupanja po preporukama s obzirom na to da je od prethodne revizije proteklo deset i više godina, a preostalih 38 subjekata revidirano je prvi put. U tabeli je pregled broja danih preporuka za 2019. godinu i pregled postupanja po preporukama danim u ranijim revizijama, za koje je izvršena ocjena postupanja (ukupno 786):

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Broj danih preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama danim u izvješćima u ranijim godinama				
			Realizirano	Djelomično realizirano	Nije realizirano	Bez ocjene/ Neprovođivo	UKUPNO (4+5+6+7)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Izvješće o izvršenju Proračuna FBiH za 2019. godinu	28	2	4	19	22	47
	Postotak (%)		4%	8%	41%	47%	100%
2	Korisnici proračuna FBiH	366	73	82	167	8	330
	Postotak (%)		22%	25%	51%	2%	100%
3	Kantoni i kantonalni proračunski korisnici	305	31	30	101	3	165
	Postotak (%)		19%	18%	61%	2%	100%
4	Gradovi i općine	144	11	4	4	5	24
	Postotak (%)		46%	17%	17%	20%	100%
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	436	57	25	38	9	129
	Postotak (%)		44%	19%	30%	7%	100%
6	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu	242	39	18	31	3	91
	Postotak (%)		43%	20%	34%	3%	100%
UKUPNO		1521	213	163	360	50	786
	Postotak (%)		27%	21%	46%	6%	100%

IT revizija vršena je u okviru finansijskih revizija za 2019. godinu, kod sljedećih subjekata:

Red. br.	Naziv subjekta
1.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
2.	Federalno ministarstvo financija
3.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata
4.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Zapadnohercegovačke

Kod dijela subjekata revizije praćeno je provođenje IT preporuka iz prethodnih godina, a kod dijela subjekata sudjelovalo se u reviziji procesa značajno zavisnih od IT sustava.

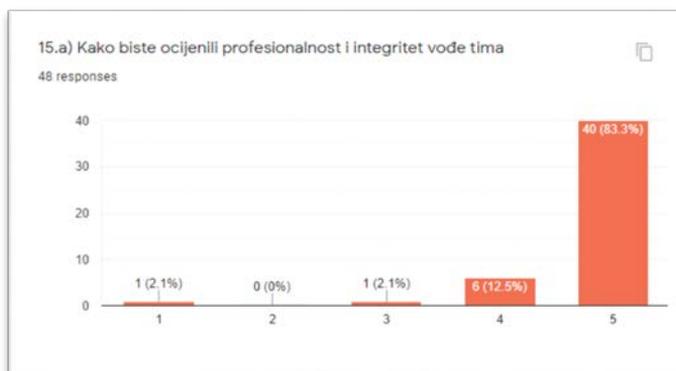
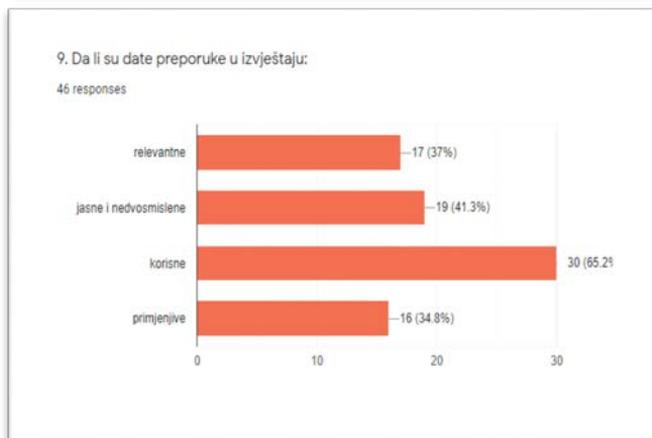
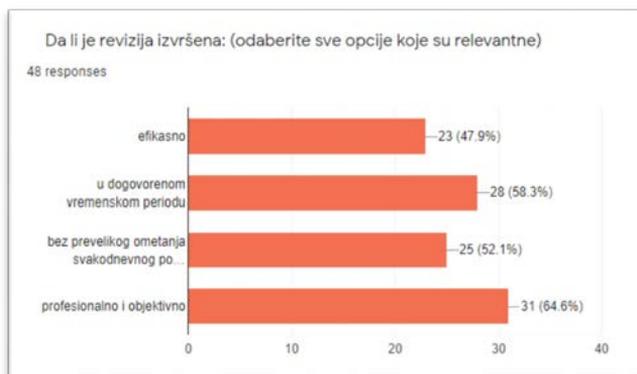
- IT revizija provodi se uz primjenu Vodiča za IT reviziju i u skladu s principima dobrih praksi upravljanja (COBIT okvir) i dobrih praksi IT sigurnosti (ISO 27002). Unapređenje metodologije i prakse procesa IT revizije vrši se kontinuirano i u skladu s raspoloživim IT resursima.

Zbog nedovoljne regulative ove značajne oblasti, nalazi i preporuke IT revizije više godina se ponavljaju, te je vidljivo da postoje nedostaci unutarnjih IT kontrola i IT sustava subjekata revizije. Nalazi i preporuke prezentiraju se subjektu u revizorskom izvješću, a prati se i provođenje IT preporuka iz izvješća prethodnih godina.

U nastavku je dan pregled ostalih aktivnosti koje su provedene u vezi s finansijskim revizijama za 2019. godinu:

- Tijekom godine, na temelju Zakona o reviziji, INTOSAI-jevog Okvira profesionalnih objava i Međunarodnog revizorskog standarda 620 – Korištenje rada revizorovog eksperta, izabrani su **stručnjaci iz oblasti Zakona o javnim nabavama za učešće u finansijskim revizijama** i stavljeni su u *Evidenciju stručnjaka iz oblasti Zakona o javnim nabavama Ureda za reviziju*. Na temelju procjene rizika procesa javnih nabava i zahtjeva revizorskih timova, angažman stručnjaka izvršen je s ciljem ispomoći pri reviziji javnih nabava u finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH.
- **Ured za reviziju, u skladu s člankom 16(1) Zakona o reviziji, može dostaviti konačno izvješće bilo kojoj instituciji na nadležno postupanje, a u skladu s člankom 19. dužan je obavijestiti nadležne organe za provođenje zakona kada postoje indicije značajnih kršenja zakona.** Krajem 2020. godine, shodno ovim odredbama, poslano je 11 izvješća o finansijskoj reviziji za 2019. godinu nadležnim organima za provođenje zakona i skrenuta im je pažnja na određene nalaze. Još u ranijem razdoblju Ured za reviziju stavio je na raspolaganje svoje resurse tužiteljstvima radi bolje suradnje i postupanja po dostavljenim revizorskim izvješćima.

- Provedena je i druga godišnja **anketa subjekata revizije** radi poboljšanja komunikacije i kvalitete revizorskog rada. Upitnik su popunjavali subjekti koji su bili predmetom finansijske revizije za 2019. godinu. Pored pitanja o provođenju revizija, komunikacije i jasnoće danih preporuka, tražene su i sugestije za poboljšanje. Odgovori na upitnik za 2019. godinu pokazali su da su subjekti revizije zadovoljni načinom komunikacije i provođenjem revizije. Dane su i određene sugestije koje će se uzeti u obzir u narednom revizorskom ciklusu.



2.1.1. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA FEDERACIJE BiH

U Sektoru za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH do kraja rujna 2020. godine izvršene su konačne revizije za 2019. godinu Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH i 23 institucije koje su se financirale iz Proračuna FBiH.

Proračun Federacije BiH planiran je u iznosu od 2.701.845.731 KM za 2019. godinu, dok su ukupno ostvareni rashodi i izdaci iznosili 2.194.567.162 KM.

Revizijom Izvješća o izvršenju Proračuna Federacije BiH za 2019. godinu, za finansijska izvješća i za usklađenost dana su mišljenja s rezervom i 28 preporuka. Ovo je konsolidirano izvješće, te daje sliku proračunske potrošnje na razini Federacije BiH.

U tabeli je pregled subjekata u nadležnosti ovog Sektora, sa temeljnim podacima:

Redni broj	Subjekti revizije	Izvršenje proračuna za 2019. godinu	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Izvješće o izvršenju Proračuna FBiH za 2019. godinu	2.194.567.162	S rezervom	S rezervom	28
Korisnici Proračuna FBiH					
1.	Parlament Federacije BiH	13.868.934	Pozitivno	S rezervom	22
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije BiH	2.398.815	S rezervom	S rezervom	14
3.	Vlada Federacije BiH	32.565.968	Pozitivno	S rezervom	17
4.	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova	8.791.167	Pozitivno	Pozitivno	12
5.	Federalno ministarstvo pravde	3.954.617	Pozitivno	S rezervom	13
6.	Federalno ministarstvo financija	798.441.990	Pozitivno	S rezervom	37
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	34.370.472	Pozitivno	S rezervom	15

8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	64.129.230	S rezervom	S rezervom	15
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	43.881.965	S rezervom	S rezervom	17
10.	Federalno ministarstvo trgovine	1.492.218	Pozitivno	Pozitivno	7
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	4.925.974	Pozitivno	S rezervom	13
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	73.139.225	Pozitivno	S rezervom	13
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	319.740.011	Pozitivno	S rezervom	24
14.	Federalno ministarstvo poduzetništva, razvoja i obrta	10.411.972	Pozitivno	Pozitivno	11
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	474.135.211	S rezervom	S rezervom	24
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	11.510.263	S rezervom	S rezervom	21
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	25.234.736	Pozitivno	Pozitivno	10
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	8.495.831	Pozitivno	S rezervom	8
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	6.579.449	Pozitivno	S rezervom	14
20.	Služba za zajedničke	16.683.677	S rezervom	S rezervom	17

	poslove organa i tijela FBiH				
21.	Federalno tužiteljstvo	1.575.765	Pozitivno	Pozitivno	6
22.	Federalna uprava za civilnu zaštitu	12.212.209	Pozitivno	S rezervom	24
23.	Federalna novinska agencija	2.672.750	Pozitivno	S rezervom	12

Najvažniji nalazi kod korisnika Proračuna FBiH za usklađenost sa zakonima i propisima odnose se na:

- Sustav unutarnjih kontrola kod proračunskih korisnika i unutarnja revizija nisu adekvatno uspostavljene, što nije u skladu sa Zakonom o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Zakonom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Međunarodnim standardima unutarnje kontrole;
- Nadležne institucije FBiH još uvijek nisu usvojile Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor;
- U Glavnoj knjizi Riznice iskazan je dio nekretnina za koje nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o posjedu i vlasništvu;
- Angažiranje po temelju ugovora o djelu i dalje se vrši za obavljanje redovnih poslova i poslova koji zahtijevaju kontinuiran angažman, što ukazuje na to da se popuna nedostajućeg kadra nije vršila provođenjem redovnih procedura, propisanih Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Obračun i uplata poreza i doprinosa na naknade za rad članova povjerenstava koji su zaposlenici institucija nije izvršen shodno zakonskim i podzakonskim propisima;
- Nisu poduzimane adekvatne mjere kako bi se naplatila značajna potraživanja od krajnjih korisnika kredita za pravne osobe i kantone, koji su na temelju supsidijarnih ugovora sa FBiH preneseni na krajnje korisnike (JP Ceste FBiH, JP Željeznice FBiH, Tuzlanski, Bosansko-podrinjski, Unsko-sanski kanton, Zapadnohercegovačka županija i drugi).
- Ukupno plaćena taksa na nepovučena kreditna sredstva, zaključno s 31. 12. 2019. godine, iznosila je 19.584.605 KM, od čega se na taksu plaćenu u 2019. godini odnosi 5.863.104 KM, a ukupan iznos nepovučenih kreditnih sredstava zaključno s 31. 12. 2019. godine je 1.397.414.520 KM (odnosi se na 17 projekata).
- Nisu provedeni zakonski propisi vezani za rješavanje pitanja imovine, potraživanja i obveza Federalnog ministarstva odbrane, Vojske FBiH, Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH, koje su ugašene, a čija je imovina prešla na državnu razinu.

2.1.2. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA KANTONA, GRADOVA I OPĆINA

U Sektoru su izvršene konačne revizije 24 subjekta za 2019. godinu, i to pet kantona, 12 kantonalnih proračunskih korisnika i sedam jedinica lokalne samouprave.

Proračuni pet revidiranih kantona planirani su u iznosu od 1.854.801.972 KM. **Ukupni prihodi i primici revidiranih kantona iskazani su u iznosu od 1.660.337.505 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 1.632.313.474 KM.**

Akumulirani viškovi rashoda nad prihodima u ukupnom iznosu od 166.219.364 KM nisu realni budući da tu nisu uključene sve dospjele obveze pojedinih kantona, koje prema prezentiranim podacima, bez kamata, iznose 120.239.513 KM (Unsko-sanski, Srednjobosanski kanton i Županija Zapadnohercegovačka). **U okviru neiskazanih obveza, najveći dio od 109.833.959 KM odnosi se na pravosnažne presude i sudska rješenja o izvršenju po temelju tužbi iz radnih odnosa.**

Pored kantona, izvršene su (prvi put) revizije 12 korisnika proračuna kantona, čiji su proračuni planirani u ukupnom iznosu od 224.190.656 KM, dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 142.954.954 KM.

Obavljene su i revizije dva grada i pet općina, čiji su proračuni planirani u ukupnom iznosu od 106.589.476 KM, a ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 82.382.905 KM.

U tabeli je pregled revidiranih subjekata, sa temeljnim podacima:

Red. br.	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci za 2019. godinu	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finacijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Kanton Sarajevo	904.348.335	S rezervom	S rezervom	38
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	231.217.415	Pozitivno	S rezervom	28
3.	Srednjobosanski kanton	210.375.310	S rezervom	S rezervom	31
4.	Unsko-sanski kanton	200.020.854	S rezervom	S rezervom	30
5.	Županija Zapadnohercegovačka	86.351.560	S rezervom	S rezervom	43
6.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	55.086.081	S rezervom	S rezervom	24
7.	Ministarstvo financija Zeničko-dobojskog kantona	26.615.592	Pozitivno	S rezervom	6
8.	Direkcija za puteve Kantona Sarajevo	17.876.223	S rezervom	S rezervom	10

9.	Ministarstvo financija Tuzlanskog kantona	15.629.007	Pozitivno	S rezervom	6
10.	Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona	7.296.287	S rezervom	S rezervom	15
11.	Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	4.874.810	Negativno	S rezervom	23
12.	Skupština Kantona Sarajevo	4.206.713	Suzdržano	S rezervom	10
13.	Uprava za ceste Hercegbosanske županije	3.706.421	Pozitivno	S rezervom	4
14.	Ministarstvo financija Hercegbosanske županije	3.612.577	Pozitivno	S rezervom	8
15.	Skupština Hercegovračko-neretvanskog kantona	1.634.672	S rezervom	S rezervom	8
16.	Ministarstvo financija Županije Posavske	1.507.948	S rezervom	S rezervom	12
17.	Skupština Bosansko-podrinjskog kantona	908.623	S rezervom	Pozitivno	9
18.	Općina Kakanj	21.120.504	S rezervom	S rezervom	28
19.	Grad Cazin	20.053.592	S rezervom	S rezervom	7
20.	Grad Široki Brijeg	12.777.626	S rezervom	S rezervom	28
21.	Općina Kalesija	9.464.606	S rezervom	S rezervom	27
22.	Općina Kiseljak	7.791.820	S rezervom	S rezervom	19
23.	Općina Neum	5.987.562	S rezervom	Negativno	22
24.	Općina Odžak	5.157.195	S rezervom	S rezervom	13

Najznačajniji nalazi izvršenih revizija su:

- Financijski rezultati i ukupno neraspoređeni viškovi rashoda nad prihodima kod pojedinih kantona nisu točno iskazani zbog neevidentiranih pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju;
- Pojedini kantoni prilikom izrade i donošenja proračuna nisu poštovali utvrđene rokove;
- Ministarstva financija pojedinih kantona još uvijek nisu uspostavila zajedničku jedinicu za unutarnju reviziju, što nije u skladu sa Zakonom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Raspodjela tekućih i kapitalnih transfera nije se vršila na temelju jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija i za jasno određene namjene, s ciljem transparentnog trošenja javnih sredstava; nije uspostavljen nadzor nad namjenskim utroškom tekućih i kapitalnih transfera.
- Postupci javnih nabava nisu se provodili u potpunosti u skladu s važećim propisima o javnim nabavama;

- Namjenska novčana sredstva i dalje se koriste za izmirenje tekućih obveza, što nije u skladu s propisima kojima je utvrđeno i regulisano njihovo korištenje i potrošnja;
- Nadležna ministarstva nisu zaključila ugovore o koncesijama sa svim subjektima koji eksploataciju prirodnih bogatstava i dalje vrše bez naknade, zbog čega kantoni i općine po tom temelju gube značajna sredstva;
- I dalje se angažiraju osobe po temelju ugovora o djelu za poslove koji su sistematizirani;
- Pojedine jedinice lokalne samouprave nisu okončale aktivnosti na uspostavljanju rizničnog načina poslovanja u skladu sa Zakonom o riznici u FBiH i nisu uspostavile registar proračunskih korisnika u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH;
- Nisu uspostavljeni odgovarajući sustavi unutarnjih kontrola (zasnovani na COSO modelu) u skladu s važećim propisima.

2.1.3. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU ZAVODA, FONDOVA I AGENCIJA

Sektor je izvršio 24 financijske revizije, od kojih 13 javnih ustanova iz oblasti zdravstva, pet zavoda zdravstvenog osiguranja (jedan federalni i četiri kantonalna), dvije kantonalne službe za zapošljavanje, reviziju jedne agencije, jedne kantonalne ustanove za ceste, jedne ustanove iz djelokruga socijalne zaštite i jednog studentskog centra.

Od ožujka do kraja rujna 2020. godine obavljene su sve planirane financijske revizije za 2019. godinu. Kod izbora subjekata prioritet je dan onima koje Ured nije prethodno revidirao (17 subjekata), kao i subjektima kod kojih se financijska revizija nije obavljala duže razdoblje.

Šest subjekata (Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, JU „Opća bolnica Konjic“, Županijska bolnica Orašje, JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona, Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“ i JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke) iskazalo je negativne financijske rezultate u ukupnom iznosu od 9.232.741 KM.

Obveze svih revidiranih subjekata na 31. 12. 2019. godine iskazane su u ukupnom iznosu od 128.231.396 KM i u najvećim dijelima odnose se na kratkoročne obveze. Najznačajnije obveze iskazane su kod Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, u iznosu od 45.152.570 KM, i Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, u iznosu od 34.737.397 KM.

U tabeli je pregled revidiranih subjekata za 2019. godinu, sa temeljnim podacima:

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci u 2019. godini	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Financijsko-informatička agencija	4.828.094	S rezervom	S rezervom	20
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH	193.486.472	Pozitivno	S rezervom	16
3.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	413.220.883	Pozitivno	S rezervom	22
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	17.811.173	S rezervom	S rezervom	23
5.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	48.252.221	Negativno	S rezervom	35
6.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	29.918.986	S rezervom	S rezervom	19
7.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.728.395	Pozitivno	S rezervom	16
8.	JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	1.969.973	Pozitivno	S rezervom	9
9.	JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	4.898.549	Pozitivno	Pozitivno	6
10.	Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica	5.226.610	Pozitivno	S rezervom	7
11.	JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	13.573.000	Pozitivno	S rezervom	11
12.	JU Bolnica Travnik	18.085.016	S rezervom	S rezervom	24
13.	JU „Opća bolnica Konjic“	7.071.094	S rezervom	Negativno	25
14.	Opća bolnica Tešanj	10.933.370	Pozitivno	Pozitivno	9
15.	Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	12.884.807	S rezervom	S rezervom	26
16.	Županijska bolnica Orašje	7.299.752	S rezervom	S rezervom	21
17.	Gradska ljekarna Mostar	3.066.635	S rezervom	S rezervom	18
18.	JU Gradske apoteke Tuzla	8.532.420	S rezervom	S rezervom	13
19.	JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica	6.268.483	Negativno	S rezervom	24
20.	Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“	1.345.946	S rezervom	S rezervom	11
21.	JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	3.565.030	S rezervom	S rezervom	19

22.	ZU Lječilište „Gata“ Bihać	2.045.285	S rezervom	S rezervom	17
23.	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	2.967.625	S rezervom	S rezervom	32
24.	JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke	3.840.179	Pozitivno	S rezervom	13

Najznačajniji nalazi izvršenih revizija su:

- Kod određenih subjekata revizije u knjigovodstvenim evidencijama iskazana je imovina bez adekvatne dokumentacije o vlasništvu (zgrade i poslovni prostori);
- Nabave roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavama (neprovođenje postupaka javnih nabava, iako je to obveza, ili su postupci provedeni na način koji nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavama; ne vrši se ispitivanje tržišta prije pokretanja postupaka; neadekvatno su sačinjavani Planovi javnih nabava; nepravilan odabir postupaka; tehničke specifikacije se ne sačinjavaju u skladu sa Zakonom o javnim nabavama; postupci se ne pokreću blagovremeno; ne provode se postupci za financijske/bankarske usluge);
- Prijem zaposlenika u radni odnos vršen je netransparentno, bez provođenja propisanih procedura;
- U pojedinim slučajevima nije izvršeno usklađivanje imovine i obveza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH;
- Kod određenog broja subjekata konstatirana je neusklađenost temeljnog kapitala iskazanog u poslovnim knjigama sa iskazanim kapitalom u sudskom registru;
- Skupštine kantona nisu donijele planove restrukturiranja zdravstvene djelatnosti i reorganizacije zdravstvenih ustanova, niti je raspodjela sredstava i ugovaranje zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama vršeno na temelju kriterija, u skladu s člankom 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člankom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti;
- Nedosljedno se primjenjuju Međunarodni računovodstveni standardi, posebno u dijelu knjigovodstvenog evidentiranja ugovorenih rabata (kod ljekarni) i vršenja procjene nadoknadive vrijednosti stalnih sredstava;
- Kantonalne službe za zapošljavanje ne prate efekte zapošljavanja u skladu s potpisanim ugovorima o sufinanciranju zapošljavanja, u cilju smanjenja stope nezaposlenosti.

2.1.4. SEKTOR ZA FINACIJSKU REVIZIJU JAVNIH PODUZEĆA

U Sektoru je, od planiranih 18, izvršeno 17 revizija, od kojih je devet obavljeno prvi put. Revizija „Pretisa“ d.d. Vogošća privremeno je obustavljena jer se nisu stekli uvjeti za njeno obavljanje, zbog čega je izdan prekršajni nalog u skladu sa Zakonom o reviziji.

Od ožujka do kraja rujna 2020. godine izvršena je financijska revizija 17 poduzeća u većinskom državnom vlasništvu, čiji su ukupno planirani prihodi iznosili cca 1.262.000.000 KM.

Pri izboru subjekata revizije prioritet je dan onima koji nisu ranije revidirani (devet poduzeća), te onima čija je djelatnost od ekonomskog značaja za FBiH (telekomi i pošte).

Ostvareni prihod ovih poduzeća u 2019. godini iskazan je u iznosu od 1.165.087.917 KM, a ukupni rashodi u iznosu od 1.050.692.128 KM. Kratkoročne obveze na 31. 12. 2019. godine iznosile su 324.150.193 KM.

U tabeli je pregled revidiranih subjekata za 2019. godinu, sa temeljnim podacima:

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi za 2019. godinu	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o financijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	429.129.466	Pozitivno	S rezervom	4
2.	Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar	200.529.581	Pozitivno	S rezervom	5
3.	„Hrvatske pošte“ d.o.o. Mostar	26.284.888	Pozitivno	S rezervom	13
4.	Društvo sa ograničenom odgovornošću „JP BH Pošta“ Sarajevo	91.562.800	Pozitivno	Pozitivno	4
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo	53.701.638	S rezervom	S rezervom	23
6.	Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo	107.541.645	S rezervom	Pozitivno	16

7.	Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“/Šumskogospodarsko društvo „Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf	42.139.883	S rezervom	S rezervom	23
8.	Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“	14.391.284	S rezervom	S rezervom	16
9.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Rad“ d.o.o. Sarajevo	40.021.349	Negativno	S rezervom	15
10.	Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša	9.101.668	S rezervom	S rezervom	20
11.	„Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	11.112.894	Negativno	Negativno	35
12.	Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	2.748.925	S rezervom	Pozitivno	6
13.	Javno preduzeće „Vodokom“ d.o.o. Kakanj	4.248.969	Negativno	S rezervom	20
14.	Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju	7.253.002	Negativno	S rezervom	11
15.	Javno preduzeće „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo	2.732.119	S rezervom	S rezervom	9
16.	Hotelsko turističko društvo „Zenit-bro“ d.o.o. Neum	2.528.852	Negativno	Negativno	13
17.	Javno poduzeće „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	5.662.198	S rezervom	S rezervom	9

Najznačajniji nalazi iz obavljenih revizija:

- Veći broj poduzeća nije, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, uspostavio odgovarajući sustav unutarnjih kontrola po COSO modelu;
- Prilikom sastavljanja finansijskih izvješća nisu dosljedno primjenjivane odredbe Međunarodnih standarda finansijskog izvješćivanja (MSFI) i Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS);
- Određeni broj poduzeća nema uspostavljeno materijalno knjigovodstvo;
- Nisu ažurirane evidencije o pokrenutim sudskim postupcima gdje se poduzeće pojavljuje kao tuženik, te nisu vršena adekvatna rezervisanja u skladu sa zahtjevima iz standarda;

- Za potraživanja starija od godinu dana nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti;
- Popis imovine i obveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim poduzećima, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja imovine i obveza sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom;
- Nabave roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama i provedbenim aktima;
- Ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključivani su za poslove koji nisu sezonskog karaktera i na razdoblje duže od 60 dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu;
- Ugovori o djelu zaključivani su za sistematizirana radna mjesta.

Ni organi upravljanja u poduzećima s većinskim državnim vlasništvom (uprava, nadzorni odbor i skupština) nisu u potpunosti obavljali zadaću koja im je povjerena Zakonom o javnim poduzećima i Zakonom o privrednim društvima.

2.2. OBAVLJANJE PRETHODNIH FINANCIJSKIH REVIZIJA ZA 2020. GODINU

Plan revizije za 2020/2021. godinu donesen je 19. 10. 2020. godine, kojim je predviđeno obavljanje 102 revizije za 2020. godinu, što je dosad najveći planirani broj. Trideset subjekata revidirat će se po prvi put. Plan je dostavljen Parlamentarnom povjerenstvu odgovornom za reviziju i objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju.

Usprkos otežanim uvjetima izazvanim pandemijom COVID-19, sa 31. 1. 2021. godine izvršena je 101 prethodna revizija i poslana su pisma menadžmentu u kojima je skrenuta pažnja na uočene nepravilnosti u sustavu unutarnjih kontrola koje se mogu otkloniti do sačinjavanja financijskih izvješća.

Zbog novonastale situacije izazvane pandemijom i povećanih rizika u poslovanju, pri odabiru subjekata značajnost je dana onima iz oblasti privrede i zdravstva. Tako su obuhvaćeni federalni i kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja, Razvojna Banka FBiH i Porezna uprava FBiH zbog njihove uloge tijekom pandemije i kantonalna ministarstva iz oblasti zdravstva i privrede.

Pošto je jedan od strateških fokusa Ureda revidiranje jedinica lokalne samouprave, odnosno skraćivanje protoka vremena između obavljanja revizija kod ovih subjekata, planirano je revidiranje 19 jedinica lokalne samouprave. U 2020. godini Uredu za reviziju upućeno je više zahtjeva za obavljanje revizija jedinica lokalne samouprave nakon održanih općinskih izbora. Međutim, prilikom odabira subjekata za ovaj ciklus akcenat je stavljen na općine i gradove koji nisu revidirani duže razdoblje.

Planirana financijska revizija poduzeća u većinskom državnom vlasništvu „Zenicatrans – prevoz putnika“ d.o.o. Zenica obustavljena je, do stjecanja uvjeta za revidiranje, zbog nemogućnosti dobivanja revizorskih dokaza za njeno izvršenje u skladu sa Zakonom o reviziji. To je prouzrokovano činjenicom da ovaj subjekt nije imao poslovanja u 2020. godini, te da su mu policijski organi oduzeli dokumentaciju.

U Plan su uvrštena i dva subjekta čija je revizija bila obustavljena u ranijem razdoblju, i to Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju u 2018. i „Pretis“ d.d. u 2019. godini. Oni nisu dostavili traženu dokumentaciju Uredu, niti su omogućili pristup potrebnoj dokumentaciji za izvršenje revizije. Stoga je u plan uvrštena revizija ova dva subjekta za 2019. i 2020, uvažavajući zaključke Parlamentarnog povjerenstva, što je detaljnije opisano u točki 1.3.

Od listopada 2020. do kraja siječnja 2021. godine obavljene su prethodne revizije sljedećih subjekata:

Redni broj	Naziv subjekta
Korisnici Proračuna FBiH	
1.	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine
3.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
4.	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova
5.	Federalno ministarstvo pravde
6.	Federalno ministarstvo financija
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija
9.	Federalno ministarstvo zdravstva
10.	Federalno ministarstvo trgovine
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
13.	Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
20.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH
21.	Federalna uprava civilne zaštite
22.	Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko-invalidsko osiguranje
23.	Zavod za javno zdravstvo FBiH
24.	Porezna uprava FBiH
25.	Federalna direkcija robnih rezervi
26.	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom

Redni broj	Kantoni i institucije kantona, gradovi i općine
1.	Tuzlanski kanton
2.	Zeničko-dobojski kanton
3.	Hercegbosanska županija
4.	Županija Posavska
5.	Bosansko-podrinjski kanton
6.	Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo
7.	Ministarstvo unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona
8.	Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
9.	Ministarstvo financija Srednjobosanskog kantona
10.	Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona
11.	Ministarstvo privrede Zeničko-dobojskog kantona
12.	Ministarstvo privrede Srednjobosanskog kantona
13.	Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Hercegbosanske županije
14.	Ministarstvo financija Županije Zapadnohercegovačke
15.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona
16.	Ministarstvo privrede Unsko-sanskog kantona
17.	Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Županije Posavske
18.	Grad Tuzla
19.	Grad Mostar
20.	Općina Lukavac
21.	Grad Sarajevo
22.	Općina Sanski Most
23.	Općina Tešanj
24.	Grad Gračanica
25.	Općina Hadžići
26.	Općina Ilijaš
27.	Općina Banovići
28.	Općina Jablanica
29.	Općina Bosanska Krupa
30.	Općina Stolac
31.	Općina Žepče
32.	Općina Grude
33.	Općina Maglaj
34.	Općina Novi Travnik
35.	Općina Drvar
36.	Općina Kupres

Redni broj	Zavodi, fondovi i javne ustanove
1.	Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH
2.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
3.	Zaštitni fond Federacije BiH
4.	Federalni zavod za zapošljavanje
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona
7.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona
9.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona
10.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona
11.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona
12.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići
13.	JU Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidne djece i omladine Pazarić
14.	JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica Drin
15.	JU Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo
16.	JU „Djeca Sarajeva“
17.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju

Redni broj	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu
1.	JP Autoceste BiH d.o.o. Mostar
2.	Javno poduzeće „Vodovod“ d.o.o. Posušje
3.	Šumskoprivredno društvo „Unsko-sanske šume“ d.o.o. Bosanska Krupa
4.	JP „Vodovod i kanalizacija“ Široki Brijeg
5.	UNIS-GROUP Društvo za promet i usluge d.o.o. Ilidža
6.	JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo
7.	Društvo ograničene odgovornosti – Javno komunalno poduzeće „VITKOM“ Vitez
8.	Kantonalno javno komunalno preduzeće za proizvodnju i distribuciju toplote „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo
9.	JKP „KOMRAD“ d.o.o. Bihać
10.	Razvojna banka FBiH
11.	JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo

12.	Javno preduzeće „Rad“ d.d. Tešanj
13.	Centralno grijanje d.d. za distribuciju toplotne energije Tuzla
14.	„Operator – Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo
15.	„Pretis“ d.d. Vogošća (za 2019. i 2020. godinu)
16.	JP „Elektroprivreda HZHB“ d.d. Mostar
17.	JP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Kiseljak
18.	Šumskogospodarsko društvo „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres
19.	PS „VITEZIT“ d.o.o. Vitez – u stečaju
20.	Javno preduzeće „Komunalno“ društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar
21.	Tvornica transportnih uređaja Energetik d.o.o.

3. REVIZIJA UČINKA

U 2020. godini objavljeno je pet izvješća revizije učinka, od kojih su dva o provedenim revizijama, a tri predstavljaju praćenje realizacije preporuka iz ranijih izvješća. Ostvarena je značajna međunarodna suradnja u okviru projekta paralelne revizije učinka. Provedena su i predstudijska istraživanja za dvije nove revizije učinka, koje će se realizirati u 2021. godini.

Shodno članku 14. Zakona o reviziji, Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti s kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvijestiti javnost na način koji određuje ovaj Zakon.

U provođenju revizije učinka primjenjuju se INTOSAI-jevi standardi vrhovnih revizorskih institucija, koji principe ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti definiraju¹⁹ na sljedeći način:

Ekonomičnost	Svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru. Korišteni resursi trebaju biti na raspolaganju pravovremeno, u odgovarajućoj količini i uz odgovarajuću kvalitetu, te po najboljoj cijeni.
Efikasnost	Najbolje moguće korištenje raspoloživih resursa. Ovaj princip vezan je za odnos korištenih resursa i izlaznih vrijednosti ostvarenih u pogledu količine, kvalitete i rokova.
Efektivnost	Ispunjavanje postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata.

Revizija učinka treba doprinijeti boljim javnim uslugama, kvalitetnijem trošenju javnog novca i većem stepenu transparentnosti i javne odgovornosti.

Proces revizije učinka sastoji se od četiri faze:



¹⁹ ISSAI 300.11 – Međunarodni standardi vrhovnih revizorskih institucija – Ekonomičnost, efikasnost i efektivnost

Reviziju učinka u Uredu provodi Sektor za reviziju učinka, koji je u 2020. godini raspolagao sa devet revizora učinka.

3.1. OBAVLJANJE REVIZIJE UČINKA U 2020. GODINI

U 2020. godini objavljeno je pet izvješća revizije učinka, što je za jedan više u odnosu na Plan i program rada. Do veće realizacije došlo je usljed povećanja broja zaposlenih revizora učinka.

Pregled objavljenih izvješća revizija učinka

Red. br.	Naziv izvješća revizije učinka	Datum objave
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Planiranje Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine“	18. 5. 2020.
2.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Upravljanje smještajnim kapacitetima proračunskih korisnika FBiH“	18. 5. 2020.
3.	Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine	6. 11. 2020.
4.	Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora	4. 12. 2020.
5.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi“	21. 12. 2020.

Kao što je prikazano u tabeli, izvršene su:

- dvije revizije učinka o novim temama i
- tri revizije učinka u kojima se pratila realizacija preporuka iz prethodnih revizija.

3.1.1. REVIZIJA UČINKA – NOVE TEME

Sektor za reviziju učinka je u 2020. godini proveo predstudiju i glavnu studiju za reviziju učinka „**Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine**“, te je okončana predstudija koja je započeta u 2019. godini i izvršena glavna studija za reviziju učinka „**Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora**“.

Provedene revizije odnosile su se na višegodišnje razdoblje, obuhvatile su aktivnosti ukupno 20 subjekata revizije, a preporuke su upućene na 18 subjekata, što je prikazano u tabeli:

RB	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvaćenih revizijom	Broj subjekata kojima su dane preporuke	Broj danih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
1.	Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine	Federalno ministarstvo pravde 10 općinskih sudova nadležnih za provođenje stečajnih postupaka u FBiH	11	11	6	2017–2019.
2.	Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalno ministarstvo okoliša i turizma Federalno ministarstvo prometa i komunikacija Agencija za vodno područje Jadranskog mora Federalna uprava za inspekcijske poslove Federalna uprava civilne zaštite Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanskog kantona Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona Općina Neum	9	7	9	2017–2019.
UKUPNO:			20	18	15	

U skladu s člankom 16. Zakona o reviziji, Ured je u roku od 30 dana od završetka revizija dostavio konačna izvješća revidiranim institucijama i Parlamentu FBiH. Izvješća su u isto vrijeme poslana Vladi i Predsjedniku FBiH, a sa saopćenjima za javnost objavljena su i na internet-stranici Ureda, kako bi bila dostupna široj javnosti. Izvješća revizije učinka koja su objavljena u 2020. godini dobro su prihvaćena u medijima i bila su predmet brojnih medijskih članaka.

Revizija učinka „**Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora**“ realizirana je u okviru projekta paralelne revizije učinka, prilikom čega je ostvarena značajna međunarodna suradnja s vrhovnim revizorskim institucijama iz okruženja. Paralelna revizija učinka podrazumijeva rad većeg broja VRI na reviziji učinka sa istom ili sličnom temom, ciljevima, metodologijom i vremenom provođenja revizije.

U projektu su sudjelovale vrhovne revizorske institucije iz zemalja koje imaju izlaz na Jadransko more (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Italija i Slovenija). Reviziju su ispred BiH proveli Ured za reviziju institucija u FBIH i Ured za reviziju institucija BiH, svako u okviru svoje nadležnosti.

Za vrijeme provođenja revizije predstavnici VRI međusobno su razmjenjivali prikupljene informacije, a održana je i online konferencija na kojoj su prezentirani preliminarni nalazi, zaključci i preporuke. Usprkos izazovima izazvanim pandemijom COVID-19, ova suradnja doprinijela je značajnoj razmjeni iskustava u provođenju revizije učinka.

Planirano je da se i u 2021. godini nastavi suradnja između sudionica u ovom projektu kako bi se rezultati pojedinačnih revizija objedinili i predstavili u okviru zajedničke publikacije.

3.1.2. REVIZIJA UČINKA – PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA

U 2020. godini izvršeno je praćenje realizacije preporuka iz tri ranije objavljena izvješća revizije učinka. Praćenje predstavlja završnu fazu u revizorskom ciklusu (follow-up),²⁰ predviđenu INTOSAI-jevim standardima VRI i strateškim opredjeljenjima Ureda za reviziju. Riječ je o periodičnoj aktivnosti koja se provodi s ciljem osiguranja povratnih informacija za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast, o mjerama poduzetim na temelju izvješća revizije učinka. Svrha praćenja je unapređenje buduće prakse postupanja po izvješćima i veća realizacija danih preporuka.

Provedena su praćenja realizacije preporuka iz sljedećih izvješća revizije učinka:

- „**Planiranje Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine**“ (Izvešće objavljeno 2017. godine);
- „**Upravljanje smještajnim kapacitetima proračunskih korisnika FBIH**“ (Izvešće objavljeno 2017. godine);
- „**Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi**“ (Izvešće objavljeno 2017. godine).

Sačinjena su tri izvješća, koja su dostavljena predstavnicima zakonodavne i izvršne vlasti i objavljena na internet-stanici Ureda za reviziju.

²⁰ GUID 3920

Na temelju provedenih praćenja utvrđeno je da su institucije kojima su preporuke upućene poduzimale određene aktivnosti na njihovoj realizaciji, ali da te aktivnosti nisu bile dovoljne kako bi se preporuke u potpunosti realizirale.

Konstatirano je da niti jedna preporuka dana u Izvješću revizije učinka „**Planiranje Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine**“ nije u potpunosti realizirana. Od osam preporuka, pet je djelomično realizirano, dok tri nisu. Kada je u pitanju realizacija preporuka iz Izvješća „**Upravljanje smještajnim kapacitetima proračunskih korisnika FBiH**“, praćenjem je utvrđeno da su, od ukupno šest, četiri preporuke djelomično realizirane, dok su za realizaciju dvije pokrenute početne aktivnosti. U pogledu procjene realizacije preporuka danih u Izvješću revizije učinka „**Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi**“ utvrđeno je da je status realizacije preporuka bio različit na razini općina i gradova. Niti jedna općina/grad nije u potpunosti realizirala svih sedam preporuka za čiju realizaciju je bila odgovorna.

Preporuke dane u objavljenim izvješćima revizije učinka evidentirane su u Registru preporuka revizije učinka koji je objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju. Registar sadrži i podatke o statusu realizacije preporuka, za one preporuke za koje je izvršeno praćenje.

3.2. PROVOĐENJE NOVIH PREDSTUDIJA

U skladu s Planom revizije za 2020/2021. godinu, u posljednjem kvartalu provedene su i predstudije za dvije nove revizije učinka, koje će se okončati u 2021. godini.

Riječ je o revizijama: „**Efikasnost upravljanja strategijama u FBiH**“ i „**Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje negativnih posljedica pandemije COVID-19**“.

Provođenje predstudije vezane za planiranje i realizaciju mjera za ublažavanje negativnih posljedica pandemije COVID-19 od posebnog je značaja. Ured je radi po uzoru na VRI širom svijeta. Njena realizacija bila je otežana zbog činjenice da je Vlada FBiH kasnila s dostavljanjem traženih informacija i dokumentacije.

4. RAZVOJ, METODOLOGIJA I UPRAVLJANJE KVALITETOM

U Sektoru za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom u 2020. godini aktivnosti su bile usmjerene na unapređenje metodologije rada u financijskoj reviziji i reviziji učinka, na praćenje i primjenu INTOSAI-jevih standarda za vrhovne revizorske institucije i Međunarodnih revizorskih standarda, kao i na provođenje kontrole kvalitete financijske revizije i revizije učinka.

U oblasti metodologije, aktivnosti su se odnosile na:

- usklađivanje metodologije i radnih dokumenata za financijsku reviziju i reviziju učinka sa promjenama INTOSAI-jevih standarda revizije i Međunarodnih revizorskih standarda;
- usklađivanje forme i sadržaja izvješća o financijskoj reviziji za 2019. godinu;
- praćenje implementacije metodologije financijske revizije i revizije usklađenosti i usklađivanje sa zahtjevima i potrebama iskazanim u tijeku provođenja revizija;
- rad na izradi procedura za praćenje procesa revizije, do uvođenja softvera za upravljanje procesom revizije;
- rad na metodologiji za reviziju konsolidiranih financijskih izvješća;
- ažuriranje metodologije za revizije za 2020. godinu.

U oblasti kontrole kvalitete prioritet je dan unapređenju i primjeni metodologije za kontrolu kvalitete financijske revizije i revizije učinka. Aktivnosti Sektora bile su usmjerene na kontrolu u tijeku izvršenja financijske revizije i revizije učinka (tzv. vrući pregled) i u fazi izvješćivanja o izvršenoj reviziji. Izvršen je vrući pregled svih sačinjenih nacрта i konačnih izvješća o financijskim revizijama i revizijama učinka. Zbog ograničenih ljudskih resursa, odnosno angažiranja raspoloživog revizorskog osoblja na realizaciji Plana revizija za 2019/2020. godinu Ureda, u 2020. godini nije izvršena planirana kontrola osiguranja kvalitete (tzv. hladni pregled) izvršene financijske revizije za 2019. godinu.

Poslovi razvoja odnose se na obuke i stručno usavršavanje revizorskog i ostalog osoblja Ureda za reviziju. Kao i prethodnih godina, prije obavljanja prethodne i završne revizije održana je interna obuka za financijske revizore iz oblasti metodologije za planiranje, izvršenje i izvješćivanje o obavljenoj reviziji. Tijekom cijelog procesa revizija, kao vid kontrole kvalitete, održavane su prezentacije i rasprave između revizora i menadžmenta Ureda za reviziju, na kojima se transparentno raspravljalo o nalazima financijske revizije i revizije učinka.

Sektor je tijekom godine sudjelovao i u:

- unapređenju i dopuni novim podacima uspostavljenih baza podataka (Registar subjekata revizije, Registar propisa i Registar preporuka financijske revizije i Registar preporuka revizije učinka);
- sačinjavanju odgovarajućih izvješća na temelju podataka iz uspostavljenih baza.

5. OSTALE AKTIVNOSTI

5.1. FINACIJE I RAČUNOVODSTVO

U skladu s Planom i programom rada Ureda za reviziju za 2020. godinu, u dijelu koji se odnosi na planirane aktivnosti Odjeljenja za financijsko-računovodstvene poslove svi planirani radni zadaci izvršeni su blagovremeno i prema važećim zakonskom propisima.

U propisanim rokovima i shodno metodologiji, sačinjeni su i nadležnim institucijama dostavljeni:

- godišnji, kvartalni i mjesečni finansijski planovi za 2020. godinu,
- tromjesečna finansijska izvješća o izvršavanju proračuna za 2020. godinu, mjesečni i godišnji statistički podaci o radnicima, mjesečni i godišnji podaci o isplaćenim plaćama i druga propisana izvješća,
- Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2021. – 2023. godine,
- Rebalans proračuna Ureda za reviziju za 2020. godinu,
- Nacrt proračuna za 2021. godinu,
- Godišnje finansijsko izvješće za 2020. godinu.

Izvršena je kontrola, obrada i knjiženje svih finansijskih transakcija i stvorenih obveza za 2020. godinu u poslovnim knjigama Ureda za reviziju po zaprimljenim računima, blagajničkim izvješćima, izdanim nalogima za službena putovanja i drugim knjigovodstvenim dokumentima. Izvršena je obrada, kontrola i obračun i isplata plaća i drugih naknada zaposlenika Ureda za reviziju za 2020. godinu.

Za financiranje rada Ureda za reviziju za 2020. godinu, Izmjenama i dopunama proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu (Rebalans) odobrena su sredstva u iznosu od 4.568.811 KM.

Izvršenje proračuna Ureda za reviziju za 2020. godinu ostvareno je u okviru odobrenih proračunskih sredstava sa 90% u odnosu na odobrena sredstva u proračunu. U sljedećoj tabeli dan je prikaz izvršenja proračuna u odnosu na odobrena sredstva po glavnoj grupi konta:

R.B .	Konto	Opis	Odobreni proračun za 2020. godinu	Rebalans 2020 (umanjenje)	Ukupan proračun za 2020. godinu	Izvršenje za 2020. godinu	Indeks (7/6) x 100%
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	3.897.429	(361.598)	3.535.831	3.331.097	94
1.1	6111	Bruto plaće i naknade plaće	3.509.550	(332.690)	3.176.860	3.022.496	95
1.2	6112	Naknade troškova zaposlenih	387.879	(28.908)	358.971	308.601	86
2.	612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	368.502	(34.932)	333.570	320.689	96
3.	613	Izdaci za materijal i usluge	684.345	(121.435)	562.910	364.432	65
3.1	6131	Putni troškovi	176.350	(39.100)	137.250	69.163	50
3.2	6132	Izdaci za energiju	80.100	0	80.100	77.030	96

3.3	6133	Izdaci za komunalne usluge	72.700	(6.850)	65.850	55.550	84
3.4	6134	Nabava materijala i sitnog inventara	65.280	(1.850)	63.430	41.000	65
3.5	6135	Izdaci za usluge prevoza i goriva	29.150	(5.550)	23.600	17.364	74
3.6	6136	Unajmljivanje imovine i opreme	30.000	(13.340)	16.660	14.286	86
3.7	6137	Izdaci za tekuće održavanje	42.550	150	42.700	31.470	74
3.8	6138	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i platnog prometa	17.850	(1.950)	15.900	13.724	86
3.9	6139	Ugovorene i druge posebne usluge	164.100	(47.680)	116.420	44.845	38
3.10	6139	Ugovorene i druge posebne usluge – Izdaci za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju	5.365	(4.865)	500	0	0
3.11	6139	Izmirenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju – Vansudska nagodba	900	(400)	500	0	0
4.	614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	65.887	(39.887)	26.000	13.600	52
4.1	6141	Tekući transferi drugim razinama vlasti	25.000	0	25.000	13.600	54
4.2	6148	Drugi tekući rashodi – Izdaci za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju	6.987	(6.487)	500	0	0
4.3	6148	Drugi tekući rashodi – Izdaci za izmirenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju – Vansudska nagodba	33.900	(33.400)	500	0	0
5.	821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	190.020	(79.520)	110.500	70.519	64
5.1	8213	Nabava opreme	145.020	(79.520)	65.500	52.969	81
5.2	8215	Nabava stalnih sredstava u obliku prava	45.000	0	45.000	17.550	39
		UKUPNO	5.206.183	(637.372)	4.568.811	4.100.337	90

5.2. LJUDSKI RESURSI, PRAVNI I OPĆI POSLOVI

Odjeljenje za pravne i opće poslove i ljudske resurse obavljalo je stručne pravne poslove; davana je pravna podrška revizorima; vršena je izrada općih akata, obligacijskih ugovora i ugovora o radu, odluka, rješenja i drugih pojedinačnih akata; planirane su i provedene javne nabave, te su vršeni drugi pravni poslovi u skladu s potrebama službe i po nalogu menadžmenta.

U 2020. godini kontinuirano i blagovremeno je vođena personalna evidencija, formirani su i čuvani personalni dosjei, vršeno je kancelarijsko i arhivsko poslovanje, organiziranje i vođenje biblioteke, upravljanje i prijevoz službenim vozilima Ureda za reviziju i drugi opći poslovi shodno potrebama službe. Pored općih, obavljali su se i drugi poslovi po nalogu menadžmenta Ureda za reviziju i prema nastalim potrebama.

Po pitanju ljudskih resursa, shodno Zakonu o reviziji i Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, za izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti Ureda za reviziju predviđeno je ukupno 145 izvršitelja, tako da je, pored generalnog revizora i zamjenika generalnog revizora, utvrđen potreban broj od 143 izvršitelja, od toga za poslove revizije 121 izvršitelj, a za administrativne poslove 22 izvršitelja.

U tabeli je pregled broja popunjenih radnih mjesta na 31. 12. 2020. godine:

Organizacijska jedinica/radno mjesto	Popunjeno izvršitelja
Generalni revizor	1
Zamjenik generalnog revizora	1
Interni revizor	-
Kabinet generalnog revizora	4
Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom	7
Sektor za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH	11
Sektor za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina	9
Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija	11
Sektor za finansijsku reviziju javnih poduzeća	11
Sektor za reviziju učinka	9
Odjeljenje za informacijske tehnologije	3
Odjeljenje za pravne i opće poslove i ljudske resurse	4
Odjeljenje za finansijsko-računovodstvene poslove	3
Ukupno:	74

Jačanje kadrovskih kapaciteta jedan je od strateških ciljeva koje Ured za reviziju u narednom razdoblju treba ostvariti kako bi se omogućilo povećanje obima revizija.

Tijekom godine Ured je napustilo osam zaposlenika, od čega pet po temelju stjecanja uvjeta za odlazak u penziju. U skladu s odobrenim sredstvima, u 2020. godini provedene su dvije konkursne procedure za popunu upražnjenih radnih mjesta.

Redni broj	Datum konkursa	Broj pozicija raspisanih konkursom	Broj primljenih zaposlenika
1	24. 6. 2020.	7	4
2	14. 10. 2020.	5	4
	UKUPNO	12	8

U radni odnos primljeno je osam novih zaposlenika, i to jedan revizor za financijsku reviziju, pet mlađih revizora za financijsku reviziju, jedan pomoćni revizor za financijsku reviziju i jedan revizor za reviziju učinka.

U tijeku 2020. godine dvije pripravnice visoke stručne spreme primljene su na stručno osposobljavanje – na ovaj način Ured za reviziju nastoji omogućiti mladima prvo radno iskustvo.

Iako se proračunom odobravaju sredstva za zapošljavanje, Ured za reviziju suočava se s izazovima prilikom zapošljavanja stručnog kadra s obzirom na to da veliki broj kandidata ne ispunjava kriterije u pogledu adekvatnih certifikata (ovlašteni revizori, IT revizori) i radnog iskustva. Nedostaje i kadra s posebnim vještinama i kompetencijama za rad u reviziji učinka. Zbog toga plan zapošljavanja nije u potpunosti ispunjen, što utječe na obim aktivnosti.

5.3. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

U oblasti informacijskih tehnologija Ured za reviziju provodi Strateški plan razvoja informacijskih sustava za razdoblje 2016. – 2020. godine, koji je usvojio Koordinacijski odbor vrhovnih revizorskih institucija u BiH s ciljem iznalaženja adekvatnih IT rješenja za podršku procesima VRI.

U Strateškom planu predviđena je implementacija softvera za upravljanje procesom revizije. Ova aktivnost nije realizirana jer nisu ostvareni materijalni i ljudski resursi. Izvjesna je mogućnost da će financijska sredstva biti osigurana iz eksternih izvora. U tijeku izvještajne godine Europsko povjerenstvo usvojilo je program IPA 2020, u kojem je dio sredstava namijenjen za jačanje kapaciteta revizorskih institucija, i Bosni i Hercegovini je dostavljen financijski sporazum za potpisivanje.

Do nabave adekvatnog integralnog softverskog rješenja za podršku revizije koriste se parcijalna rješenja: za organiziranje i arhiviranje radne i elektronske dokumentacije subjekata revizije koriste se kolaboracijske platforme i resursi u „oblaku“, kao i funkcionalnosti operativnih sustava u lokalnoj IT infrastrukturi, interno izrađeni registar subjekata revizije, te baze preporuka financijske revizije koje se redovno ažuriraju. Pripremljena je kolaboracijska platforma za novi revizorski ciklus i kreirane su nove biblioteke i folderi.

Preduvjet za implementaciju sustava za upravljanje procesom revizije je adekvatna IT infrastruktura. Ured za reviziju je za izvještajnu godinu osigurao sredstva u proračunu i nastavljene su aktivnosti iz prethodne godine na dogradnji IT infrastrukture, izvršena je modernizacija bežične WI-FI mreže na svim lokacijama, kao i povećanje kapaciteta komunikacijskih linkova na internet. Vršeno je i redovno znavljanje amortizirane računarske opreme – kopir-aparata, a nabavljeni su i laptopi za novozaposleno osoblje. Dio planiranih nabava nije realiziran zbog poremećaja na tržištu nastalih kao posljedica pandemije COVID-19. Iako su postupci nabave provođeni i ponavljani, ili nije bilo ponuda ili je ponuđena oprema sa dugim rokovima isporuke.

Provođene su i planirane aktivnosti na informatizaciji procesa podrške. Realizirane su pripremne aktivnosti na implementaciji softvera za podršku procesu protokola i archive, izvršena je analiza mogućih rješenja, a realizacija nabave softvera, prateće opreme (storidža i skenera), kao i softvera za izradu rezervnih kopija, prenesena je u tekuću godinu. Realiziran je planirani redizajn internet-stranice Ureda kojim su, osim modernijeg izgleda, osigurane nove funkcionalnosti u svrhu bolje komunikacije sa okruženjem i prezentacije rada Ureda.

Radi osiguranja neprekidnosti i kvalitete ključnih IT servisa, Odjeljenje za IT prati ažuriranje softvera operativnih sustava, servera i desktopa, postavlja centralizirane antivirusne zaštite, te administrira i pruža stručnu podršku zaposlenima. Za održavanje funkcionalnosti hardverskih i sustavnih komponenti angažiraju se vanjske informatičke firme.

Pored ovih aktivnosti, u Odjeljenju za IT vrši se priprema i objava na internet-stranicu svih revizorskih izvješća izrađenih u tijeku godine, medijskih saopćenja i drugih sadržaja.

Redovno se objavljuju sadržaji i informacije na intranet, vrše se elektronske pripreme za štampu revizorskih izvješća, izvješća o aktivnostima, planova i ostalih materijala.

6. SURADNJA I KOMUNIKACIJE

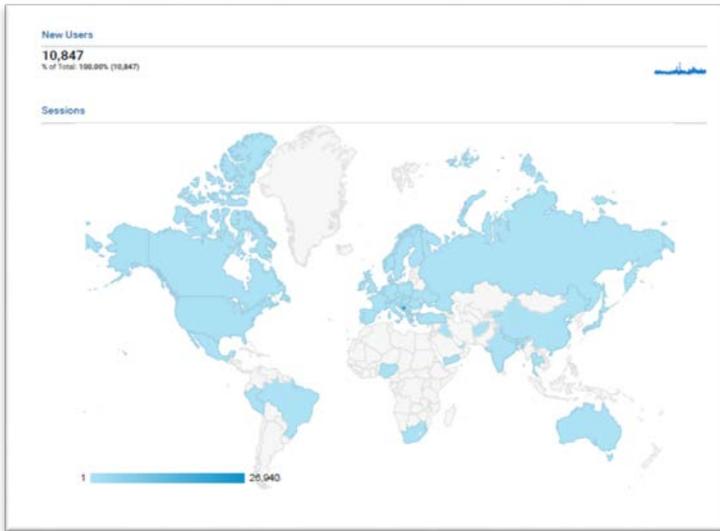
U tijeku 2020. godine, zbog okolnosti nametnutih pandemijom COVID-19, planirane aktivnosti na polju međunarodne i lokalne suradnje i komunikacija izvršene su u znatno manjem obimu. Ured je nastojao da u vanrednim okolnostima očuva transparentnost u svom radu, redovno objavljujući saopćenja kako bi se javnost upoznala sa načinom rada Ureda.

Jedna od značajnih planiranih aktivnosti Ureda za 2020. godinu bilo je organiziranje Kongresa Europske organizacije regionalnih revizorskih institucija u rujnu na temu „Vrijednosti i koristi regionalnih revizorskih institucija“. Ovaj kongres je zbog epidemiološke situacije odgođen za 2021. godinu.

Javnost je bila pravovremeno upoznata s revizorskim izvješćima, koja su bila praćena brojnim saopćenjima. Značajniji medijski prilozi o obavljenim izvješćima postavljeni su na internet-stranicu u dijelu „Ured u medijima“, a članci su arhivirani na intranetu Ureda.

Suradnja s medijima održavala se kontinuirano tijekom cijele godine. Posebno u razdoblju objave revizorskih izvješća, mediji su pokazali veliki interes za nalaze revizije.

Tako je i posjećenost internet-stranice Ureda tokom 2020. godine bila izuzetno dobra, sa prosječno 905 novih posjetitelja mjesečno i 19.847 ukupno u godini. Ukupan broj sesija tijekom godine iznosio je 26.940 širom svijeta, što je prikazano na mapi.



Izveštaj o posjećenosti za 2020, izvor: Google analytics

Suradnja se odvijala s Centrom civilnih inicijativa (CCI), u okviru projekta koji provodi uz podršku Ambasade Švedske na temu revizije javnog sektora u BiH. Održani su zajednički sastanci gdje se razgovaralo o aktivnostima u okviru projekta koje za cilj imaju jačanje uloge Ureda za reviziju. Akcent je bio na zakonodavnim organima nižih razina vlasti i njihovom razmatranju izvješća, kao i na novoimenovanom Parlamentarnom povjerenstvu FBiH. Ured je dao doprinos u vidu komentara na nacrt *Analize revizorskih izvještaja jedinica lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine* koju je sačinio CCI, kako bi bila jasnija i kvalitetnija.

Jubilarnu, 20. godišnjicu rada Ureda za reviziju zbog pandemije nije bilo moguće obilježiti na način na koji su to radile vrhovne revizorske institucije širom svijeta. Generalni revizor dao je specijalni intervju za portal *Revizije info* u suradnji sa portalom Antikorupcija, i pripremljena je publikacija povodom 20 godina rada.

Krajem godine uspostavljena je suradnja s novoizabranim Parlamentarnim povjerenstvom odgovornim za reviziju, što je detaljnije pojašnjeno u točki 1.3.

U tijeku godine Ured je sudjelovao na:

- V. sastanku Pododbor a za ekonomska pitanja i statistiku između Europske unije i Bosne i Hercegovine u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji je u online formatu održan 20. studenog 2020. godine;
- Međunarodnoj sedmici podizanja svijesti o prevarama, u organizaciji Deloittea BiH, koja je održana od 16. do 18. studenog 2020. godine. Tema panela na kojem je generalni revizor ispred Ureda uzeo učešće nosila je naziv „Uloga javnih revizora u otkrivanju prevara i korupcije – da li smo spremni za izazov 2020/21?“;
- IV. godišnjem sastanku EUROSAI TFMA – EUROSAI Radne grupe za reviziju općina. Na virtualnom događaju koji je održan 19. 11. 2020. godine sudjelovalo je skoro 70 osoba iz 26 zemalja: članovi radne grupe, predstavnici OECD-a (Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj) i predstavnici EURORAI-ja;
- Međunarodnom programu obuke za reviziju učinka, koja je trajala od 12. do 30. 10. 2020. godine, a program je organizirao Švedski državni ured za reviziju u suradnji sa Afričkom organizacijom vrhovnih revizorskih institucija – AFROSAI. Ciljna grupa obuke bili su revizori iz Zambije i Namibije. Jedna od voditeljica programa bila je rukovoditeljica Sektora za reviziju učinka.

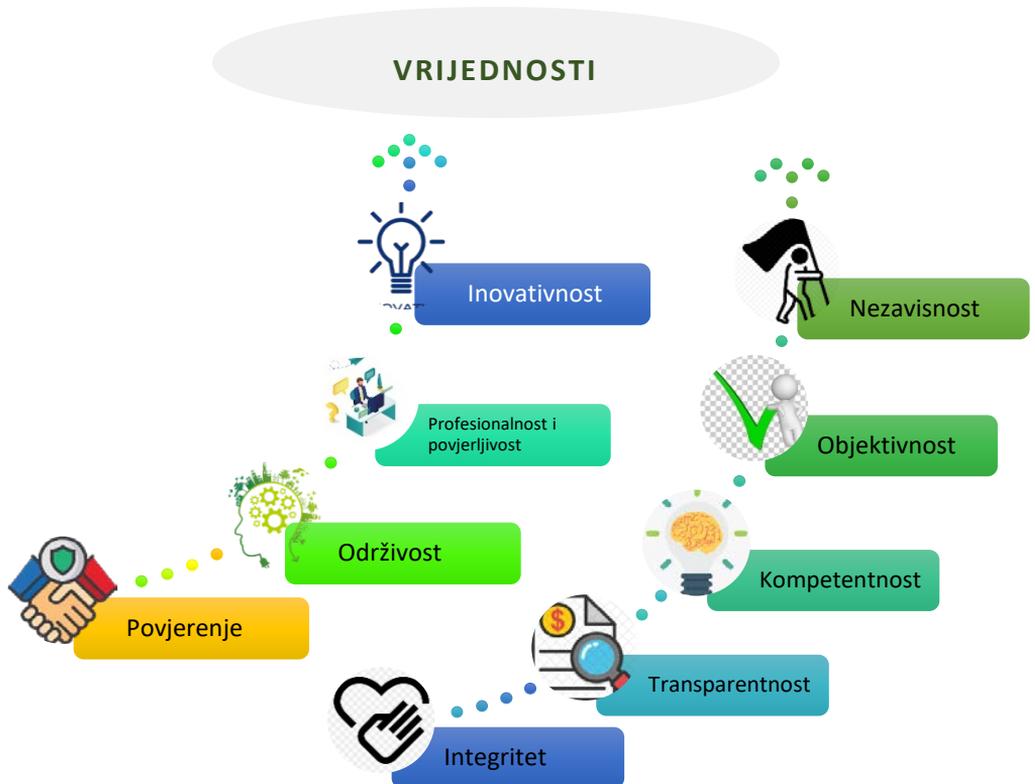
6.1. STRATEŠKE AKTIVNOSTI

Tijekom godine Ured za reviziju, sa Federalnim ministarstvom financija, sudjelovao je u izradi **Strategije reforme upravljanja javnim financijama u FBiH za razdoblje 2021. – 2025. godine**²¹, koja obrađuje svaki segment upravljanja javnim financijama, od prikupljanja javnih prihoda, upravljanja rashodima, javnim dugom, javnim investicijama, do unutarnje kontrole i vanjske revizije. Strategija je od velikog značaja za proces pristupanja EU, te pruža oslonac za značajne reforme.

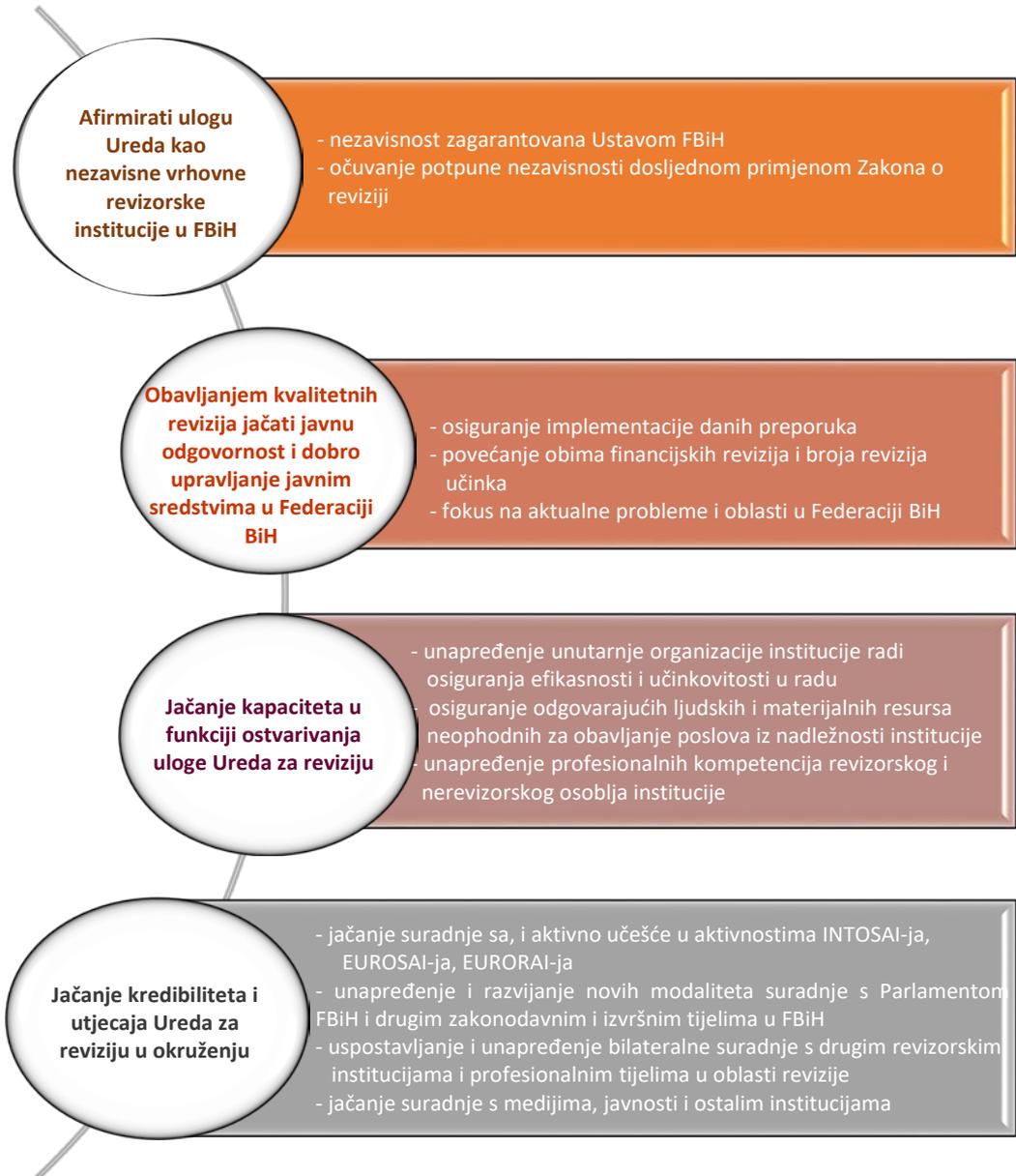
Budući da je istekla **Strategija razvoja Ureda za reviziju za razdoblje 2017. – 2020. godine**, paralelno se radilo i na razvoju nove Strategije razvoja za razdoblje 2021. – 2025. godine. To je bila prilika da Ured harmonizira svoje strateške pravce sa Strategijom UJF-a zbog njenog značaja za reformske procese. Izvršena je ocjena implementacije Strategije za 2017. – 2020. godinu, što je služilo kao temelj za donošenje nove. U finalnoj fazi izrade izvršene su konzultacije sa SIGMA-om kako bi Strategija bila što sveobuhvatnija.

Strategija je dostupna na internet-stranici Ureda. U njoj je definirana nova vizija, misija i vrijednosti, sa strateškim i posebnim ciljevima:

²¹ U daljnjem tekstu: Strategija UJF-a



Strateški i posebni ciljevi



7. KOORDINACIJSKI ODBOR VRHOVNIH INSTITUCIJA ZA REVIZIJU

Koordinacijski odbor vrhovnih institucija za reviziju²², koji čine generalni revizori i zamjenici tri vrhovne revizorske institucije u BiH²³, tijekom 2020. godine nastavio je s poslovima iz svojih nadležnosti²⁴. Održavani su redovni zajednički sastanci i sjednice u Mostaru, Banjoj Luci i Sarajevu, i na taj način koordinirane su aktivnosti revizorskih ureda u Bosni i Hercegovini. Sjednice Odbora u 2020. godini, zbog okolnosti nametnutih pandemijom, održavane su i elektronskim putem.

Odbor je uspostavio punu suradnju njegovih stalnih i pridruženih članica, te je nastavljena komunikacija između ureda za reviziju, koja se odnosila na: primjenu smjernica u radu revizorskih institucija; okončanje procesa profesionalne ocjene rada (Peer Review) u organizaciji SIGMA-e, te na realizaciju projekta uvođenja sustava upravljanja procesima revizije (AMS), čije je financiranje predviđeno programom IPA II za 2020. godinu.

Na zahtjev Koordinacijskog odbora, u 2019. i 2020. godini provedena je i profesionalna ocjena rada VRI u BiH, koju je u organizaciji SIGMA-e proveo tim renomiranih stručnjaka – prijašnjih i trenutnih vodećih revizora europskih i svjetskih VRI. Ovo je treći put da je izvršena profesionalna ocjena rada VRI u Bosni i Hercegovini. Oblasti koje su obuhvaćene pregledom su: nezavisnost VRI i zakonski okvir, rukovođenje i upravljanje, ljudski resursi i profesionalni razvoj, proces i kvaliteta revizija, odnosi s vanjskim akterima i postizanje rezultata. SIGMA je dostavila izvješće nadležnim parlamentarnim povjerenstvima u BiH, a Ured ga je objavio na svojoj internet-stranici krajem 2020. godine.

Ured je krajem godine formirao svoju radnu grupu sa zadatkom da pripremi akcijski plan implementacije SIGMA-inih preporuka koje su se odnosile na Ured za reviziju.

SIGMA je konstatala da su VRI u BiH nastavile nadograđivati djelovanje na ishodima prethodnih pregleda, da su se nastavile razvijati i da su, općenito gledano, relativno zrele institucije i u dobrom položaju da nadograđuju svoja postignuća. Napomenuto je da su poduzele brojne aktivnosti na razvoju svoje revizorske prakse, a iz regionalne perspektive vodeće su u provođenju revizija shodno međunarodnim standardima.

U izvješću su navedena i područja koja se trebaju dalje razvijati. Osim jačanja ustavne pozicije VRI, fokus u njihovom kontinuiranom razvoju trebale bi biti šire prakse upravljanja, poput strateškog i operativnog planiranja, upravljanja ljudskim resursima i dvosmjerne komunikacije i suradnje s relevantnim akterima.

²² U daljnjem tekstu: Koordinacijski odbor

²³ Ured za reviziju institucija BiH, Ured za reviziju institucija u FBiH i Kancelarija za reviziju javnog sektora Republike Srpske. Kancelarija za reviziju Brčko distrikta BiH je pridružena članica.

²⁴ Nadležnosti Koordinacijskog odbora su:

- a) uspostavljanje konzistentnih vodiča i uputstava temeljenih na INTOSAI revizorskim standardima;
- b) razmjena profesionalnih iskustava i težnja ka osiguranju konzistentne kvalitete revizije;
- c) organizacija i koordinacija razvojnih aktivnosti sva tri ureda za reviziju;
- d) dodjeljivanje revizorske odgovornosti za zajedničke aktivnosti;
- e) određivanje zastupanja u međunarodnim tijelima.

U ovom Izvješću dan je uvid u rad Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine tijekom 2020. godine. Akcent je bio na izvršenju plana revizije u posebnim okolnostima izazvanim pandemijom COVID-19. O radu Ureda javnost je bila kontinuirano i pravovremeno upoznata.

Započeta je realizacija plana revizija za 2020./2021. godinu, uvedeni su noviteti u radu – sve to kako bi Ured demonstrirao svoju relevantnost i pokrenuo promjene u životima građanki i građana.

Broj: 04-04-1-774/21

Sarajevo, 22. 3. 2021. godine

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić